

LETO XXII. Stev. 239
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
EVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
Lisi izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNI IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1945 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 ZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI 2. BOJBO.

KOČA POPOVIČ V VARNOSTNEM SVETU OZN

Kako naj OZN vskladi

egiptovske pravice in mednarodne interese na Sueškem prekopu

New York, 9. okt. (Tanjug). Splošna razprava o sporu zaradi Sueškega prekopa se je davi v Varnostnem svetu OZN zaključila. Danes sta bila glavna govornika jugoslovanski državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in ameriški zunanji minister John Foster Dulles. Zdej naj bi Varnostni svet za zaprtimi vrati nadaljeval svoje delo in ga do konca tedna zaključil.

Koča Popović je v svojem govoru dejal: Jugoslovanska vlada je za skrbljeno gledala na razvoj položaja, ki je nastal v zvezi s Sueškim prekopom. Naše gledišče o različnih straneh položaja je bilo že večkrat objavljeno. Dovolite mi, da na kratko povzamem naša gledišča o nekaterih glavnih vprašanih, ki so se pojavila v zvezi s položajem Sueškega prekopa.

notranja zadeva Egipta

Začel bom z vprašanjem nacionalizacije družbe Sueškega prekopa po egiptovski vladi. Pravice Egipta, da uveljavlja nacionalizacijske ukrepe na področju svoje teritorialne jurisdikcije, ni kot takšne nihče zanikal. Trdijo pa, da je družba Sueškega prekopa uživala mednarodni status in da torej egiptovska vlada ni imela pravice, da jo nacionalizira. Mi menimo, da za takšno tezo ni podlage. Pravni status družbe je določen s koncesijami in fermami, kar pomeni z ukrepi notranje jurisdikcije, ki jih je torej moč spremeniti ali razveljaviti z ukrepi nekakega pravnega značaja. Po fermam z dne 22. februarja 1866 je ta družba egiptovska družba, podrejena egiptovskim zakonom.

Preizkušnja veljavnosti načel OZN

Dejstvo, da je sueški položaj — ko se je že pojavil — prišel zdaj pred OZN ne glede na sedanjo obliko, v kateri je predložil Varnostnemu svetu, je samo po sebi bodrilno in po mojem mnenju lahko velja za znak evolucije v obravnavanju tega vprašanja in v določenem smislu tudi za znak evolucije samega vprašanja. Treba je tudi pričakovati, da bodo ustvarjeni pogoji, v katerih bo dobilo to obravnavanje bolj določno obliko in se spreminilo v stvarno prizadevanje, da bi našli izhod v skladu z ustanovno listino OZN. V tem smislu je to hkrati tudi znak tistega, kar so posrečeno imenovali »neizprosna« OZN in preizkušnja te organizacije.

Sestanek Popović-Favzi

New York, 9. okt. (Tanjug). Jugoslovanski državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in egiptovski zunanji minister Mahmud Favzi sta sinoči skupaj večerjala. Izmed egiptovskih predstavnikov sta bila na večerji tudi politični svetovalec predsednika Naserja Ali Sabri in vodja egiptovske delegacije v OZN, veleposlanik Omar Lufti. Z jugoslovanske strani sta bila na večerji jugoslovanski stalni delegat v OZN dr. Jože Brilej in njegov namestnik dr. Djuro Ninčič.

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 10. oktobra
Sončno in nekoliko topleje z delno oblačnostjo. Temperatura ponoči od +4 do +3, v Primorju 9, čez dan od 16 do 20 stopinj C. Zjutraj po kotlinah kratkotrajna megla.

STANJE VREMENA

Jedro hladnega zraka se je pomaknilo z Balkana proti Vzhodu. Področje visokega zračnega pritiska pa se je nad Alpami že nekoliko okrepilo.

rodne skupnosti, je konvencija iz leta 1888. Ta konvencija določa mednarodno obveznost Egipta, da mora zagotoviti svobodno plovo vsem ladjam pod vsemi zastavami, Egiptu kot državi, po katere ozemlju je speljan prekop, pa

Koča Popović

prepušča skrb, da bo ta pravica spoštovana. Konvencija nikakor ni spremenila pravnega statusa družbe, kakor je jasno videti iz člena 14 konvencije, ki določa, da iz konvencije izvirajoče obveznosti Egipta niso omejene na trajne koncesije, s čimer je določena jasna razlika med koncesijami, ki določajo status družbe, ter egiptovskimi mednarodnimi obveznostmi glede svobodne plovo.

trastu s sicer zboljšanim vzdušjem v svetovnih vprašanih. Ni moč namen pričakovati se v poreklo »sueške krize«, saj so dejstva dobro znana.

Moja vlada pa je zmerom ugodno presojalo in podpirala napore za ureditev tega vprašanja v skladu z ustanovno listino OZN, kakor tudi v skladu s suverenimi pravicami in koristimi Egipta ter zakonitimi koristimi mednarodne skupnosti glede te važne mednarodne vodne poti. V tej zvezi bi želel navesti citat iz izjave, ki jo je 12. avgusta 1956 med prvo londonsko konferenco dal jugoslovanski predsednik Josip Broz Tito:

»Seveda je načelo svobodne plovo nespolh, posebej pa načelo svobodne plovo po Sueškem prekopu brez sleherne diskrimi-

nacije stvar, ki zanima ves svet — in nobenega dvoma ni, da dežela, po katere ozemlju je speljana tako pomembna mednarodna pot, ne bo odrekla ustrezne mednarodne obveznosti. Tudi egiptovska vlada se je izrekla za spoštovanje takšne obveznosti. Bilo bi nepravilno pripisovati Egiptu kot suvereni državi, da ne

Ločiti je treba problem od krize

V tej zvezi ni moč prezreti vzemirajoče demonstracije sile in ukrepov gospodarskega pritiska, ki sta jih uporabili proti Egiptu Francija in Velika Britanija. Takšni ukrepi ne glede na pomisleke, ki jih lahko ima dlovek glede načina, kako je bila izvršena nacionalizacija, jasno nasprotujejo obveznostim iz ustanovne listine OZN in so nesporno

skrajno neugodno vplivali, pa tudi zdaj še vplivajo, na položaj. Pri pomnil bi, da je treba takšno pot obzlovati tembolj, ker je bila egiptovska vlada ves čas pripravljena doseči soglasje s svobodnimi in enakopravnimi pogajanj.

Prvi znaki popuščanja

London, 9. okt. (Tanjug). Zunanje ministrstvo noče komentirati poročil iz New Yorka o tem, da so javne razprave o Suezu v Varnostnem svetu OZN ustvarile ugodno vzdušje za pogajanja. Prav tako noče pojasniti stališča Velike Britanije glede egiptovskega in sovjetskega predloga, da bi ustanovili organ za pogajanja o nemotenih plovbi, ustreznih pristojbinah in o tehnični izpopolnitvi Sueškega prekopa. Četudi poudarjajo, da so možnosti za ureditev sueškega vprašanja že zmeraj zelo negotove, gledajo Angličani z določenim zaupanjem na sadove tajnih sej Varnostnega sveta, še bolj pa na neposredne »zakulisne« stike.

Prvi znaki popuščanja

V Londonu dopuščajo možnost pogajanj, čeprav se še niso odrekli internacionalizaciji prekopa

Izjave egiptovskega zunanjega ministra Favzija, da mora biti osnovno načelo sporazuma zagotovitev nemotene plovo po prekopu za vse dežele in za vse čase, so v ostalem v Londonu naletele na ugoden odziv. Sodiijo, da je govor voditelja egiptovske delegacije zmeren in da omogoča pogajanja, tajni diplomaciji pa nudi določene možnosti, da bi sueško vprašanje premaknili z mrtve točke.

Britanska vlada ne popuša v svoji poglavitni zahtevi, naj bi

ho izpolnjeval takšne obveznosti. Treba je poudariti, da nobena konferenca ne more razpravljati o pravici Egipta do nacionalizacije sueške družbe... Mednarodna konferenca lahko razpravlja samo o pogojih uporabe načela svobodne plovo, in sicer ob enakopravnem sodelovanju Egipta, brez vsiljevanja sklepov Egiptu.

Trdno upam, da bo lahko Varnostni svet kmalu — zdaj, ko ima

(Nadaljevanje na 3. strani)

Sueški prekop postavili pod mednarodno nadzorstvo, vendar pa smatrajo, da bi predlog o ustanovitvi organa za pogajanja in pa egiptovska zahteva, naj bi dali temu organu jasne smernice, lahko privedla do zblizanja gledišč.

IZJAVE DIMITRIJA SEPILOVA O SUEŠKEM VPRAŠANJU

SLEHERNA UPORABA SILE nevarnejša za napadalca kakor za njegovo žrtev

Kairo, 9. okt. (AFP). V razgovoru z dopisnikom »Al Gamhurije« pri OZN, ki je bil danes objavljen, je sovjetski zunanji minister Dimitrij Šepilov poudaril, da Sovjetska zveza v celoti podpira Egipt v primeru Suez.

»Prišli smo v Varnostni svet trdno odločeni, da nastopimo proti sleherni resoluciji, ki ne bi ustrezala suverenosti in zakonitim koristim Egipta«, je rekel Šepilov. »Temeljito smo proučili vse strani sueškega vprašanja. Storili bomo vse, kar je v naših močeh, da bo dosežen zadovoljiv izhod, ki ne bo posegel v osnovno načelo pravice suverenih in neodvisnih narodov, da delujejo v okviru lastnih koristi, celo če te koristi nasprotujejo koristim nekaterih imperialističnih sil, katerih edini cilj je obdržati lastno gospodarstvo in politično gospodarstvo nad nekaterimi deli sveta.«

Sovjetski minister je potem rekel, da Egipt ni osamljen v boju, ki ga bije in da je mir ne-

deljiv. »Vsak napad na področje Sueškega prekopa kakor tudi na katerikoli del sveta, bi imel za svetovni mir hude posledice. Takšen napad bi lahko dal znak za vojno, katere posledice si ni moč zamisliti.«

Dimitrij Šepilov je rekel, da si nekatere dežele prizadevajo da bi zlomile odločnost Egipta, da ostane v krogu svobodnih in neodvisnih dežel na svetu. Izrazil je prepričanje, da se bo ta poskus izjalovil. Poudaril je, da na stotine milijonov ljudi na svetu nikoli ne bo dopustilo, da bi tepali neodvisnost Egipta.

Ko je govoril o stališču Sovjetske zveze v razpravi o sueškem vprašanju, je Šepilov izrazil upanje, da bo dosežen izhod, ki bo upošteval zakonite pravice Egipta. »Takšen izhod pa ni mogoče, dokler bodo nekatere dežele tudi v prihodnje ukrepale v duhu 19. stoletja,« je rekel Šepilov. »Ena izmed nesreč našega časa

zaciji v ovčarstvu in povečanju proizvodnosti v prašičereji. Spričo čedalje večje mehanizacije našega kmetijstva bomo posvetili veliko pozornost tudi šolanju strokovnega strojnega kadra.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Grški kralj v Beogradu

Beograd, 9. okt. Grški kralj Pavle I. in kraljica Frederika sta s člani svoje družine in s spremstvom prispela nocoj okrog pol šestih v Beograd. Grška dvojica se je nastanila v dvorcu na Kraljevi. Ostala bo pri nas na krajšem oddihu.

Zagreb, 9. okt. (Tanjug). Grški kraljevski par je v spremstvu prestolonaslednika Konstantina in princeze Sofije davi na povratku iz Zahodne Nemčije v Grčijo prispel v našo državo. Na meji v Sentilju so grške goste sprejeli člani Izvršnega sveta Slovenije Niko Šilih, šef protokola predsednika republike dr. Sloven Smolaka in grški veleposlanik v Beogradu g. Phillon Phillon.

Malo pred enajsto uro je grška kraljevica dvojica prispela v Zagreb. Kralj Pavle in kraljica Frederika sta bila na kosilu pri predsedniku Sabora dr. Vladimiru Bakariću in njegovi soprogi.

Sklicanje Ljudske skupščine LRS

Predsednik Ljudske skupščine LRS sklicuje oba zbora Ljudske skupščine LRS na sejo, ki bo v torek, dne 16. oktobra 1956 ob 10. uri.

Po začasnem predlogu dnevnega reda bosta oba zbora delno na ločenih sejah, delno pa na skupni seji, obravnavala:

1. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o skladih za obnovo, gojitev in varstvo gozdov.
2. Predlog zakona o republikanskem skladu za pospeševanje kmetijstva v Ljudski republiki Sloveniji.
3. Predlog zakona o cestnem skladu LR Slovenije.
4. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o skladih za urejanje voda.
5. Predlog zakona o potrditvi sklepnega računa o izvršitvi republiškega proračuna LRS za leto 1955.
6. Predloge za potrditev proračunov dohodkov in izdatkov za leto 1956; a) godnega sklada LRS, b) sklada LRS za pospeševanje kmetijstva, c) cestnega sklada LRS in d) vodnega sklada LRS.
7. Poročilo Zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo LR Slovenije.
8. Poročilo Obrtne zbornice LR Slovenije.
9. Razrešitve in, volitve sodnikov.

Razen tega bodo nekateri odbori podali običajna redna poročila o svojem delu.

Iz tajništva Ljudske skupščine LRS

Zahodni Irjan znova pred OZN

Delegati azijskih in afriških dežel terjajo ponovno obravnavo spora med Indonezijo in Nizozemsko

New York, 9. okt. (Reuter). Delegati azijskih in afriških dežel v OZN so danes formalno zahtevali, naj bi indonezijsko-nizozemski spor o Zahodnem Irjanu (Zahodni Novi Gvineji) vključili v začasni dnevni red Generalne skupščine OZN. S tem v zvezi so generalnemu sekretarju OZN Hamarskjöldu, predložili pismene zahtevo Afganistan, Egipt, Burma, Indija, Kambodža, Indonezija, Ceylon, Irak, Jordanija, Saudska Arabija, Libanon, Sirija, Libija, Jemen in Pakistan.

Vprašanje Zahodnega Irjana so obravnavali že na obeh zadnjih zasedanjih Generalne skupščine. Vendar pa doslej niso še napravili nobenega koraka za njegovo ureditev. V spomenici, ki je bila priložena pismu, indonezijska delgacija poudarja, da je Zahodni Irjan še nadalje kamen spotike v odnosih z Nizo-

zemsko. Indonezija sodi, da je dolžnost OZN, da si še nadalje prizadeva najti miroljubno ureditev tega vprašanja, ki povzroča spore med dvema deželama, članicama OZN.

Novi madžarski veleposlanik v Beogradu

Beograd, 9. okt. (Tanjug). Sinoči je prispel v Beograd madžarski veleposlanik v Jugoslaviji dr. Muenich Ferenc. Dr. Muenich je prvi madžarski veleposlanik v Jugoslaviji, odkar so pred nekaj dnevi povišali diplomatski predstavništvi obeh dežel na stopnjo veleposlanstev.

Pred svojim imenovanjem za veleposlanika v Beogradu je bil dr. Ferenc madžarski veleposlanik v SZ. Bil je tudi diplomatski predstavnik Madžarske v Sofiji in Helsinkiju.

Včeraj dopoldne se je vrnil s petnajstdnevne turneje po Romuniji partizanski invalidski pevski zbor pod vodstvom prof. Radovana Gobeč. S pevskim zborom se je vrnil tudi predsednik Zveze vojaških invalidov Slovenije narodni heroj Franc Kresč-Coban, ki se je skupaj s pevskim zborom odzval povabilu Centralnega sveta sindikatov LR Romunije. Po uspešni turneji sta na Ljubljanskem kolodvoru pričakala pevce med drugim tudi podpredsednik Centralnega odbora Zveze invalidov Jugoslavije Pero Brajević in predsednik Zveze sindikatov Rudolf Janko. Pevski zbor je imel v času gostovanja devet koncertov in tri manjše nastope

NA VČERAJSNI SEJI JE ZVEZNI IZVRŠNI SVET SPREJEL

NOVE UREDBE, ODLOKE IN SKLEPE

s področja gospodarstva ter organizacijske in upravne oblasti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Z uredbo o upravljanju vodnih skladov je urejen način upravljanja teh skladov in uporaba sredstev iz njih. Vodne sklade bomo uporabljali za dela v zvezi z ureditvijo vodnih tokov, zaščito pred poplavami in preprečevanjem drugih škodljivih učinkov voda, za vzdrževanje naprav, za študijska raziskovalna in projektantska dela, za regulacijo voda itd. Vodni skladi so zvezni, republiški in okrajni in predvidevajo se kot proračunski skladi. Njihove proračune dohodkov in izdatkov bodo odobrvala predstavniška telesa kot prispevek k proračunu ustreznih politično-teritorialnih enot. Zvezni vodni sklad upravlja zvezna komisija za vodno gospodarstvo, republiške in okrajne pa posebni upravni odbori skladov.

Zvezni izvršni svet je sprejel tudi odlok o premijah penzionistkim gostinskim podjetjem in obratom. Sklenil je, da bodo prejemale omenjena podjetja in obrati na breme zveznega sklada za regres in dotacije premije na vrednost doseženega prometa penzionistkih storitev v višini 10 odstotkov v sezoni ter 25 odstotkov pred sezono in po njej. Te premije bodo pripomogle k pospeševanju turizma s povečanjem prometa domačih in tujih turistov.

Razen tega je Zvezni izvršni svet sprejel uredbo o spremembah in dopolnitvah tarife davka na promet, s katero bo olajšan promet z nekaterimi proizvodi, nadalje odlok o odobritvi proračuna zveznih proračunskih skladov za leto 1956, odlok o uporabi sredstev od prispevkov na promet z žitom in mlevskimi izdelki, odlok o podaljšanju veljavnosti odloka o zagotovitvi sredstev v letu 1955 za plačevanje opreme, ki smo jo dobili iz tristranske

pomoči, odlok o dopolnitvi odloka o razdelitvi celotnega dohodka podjetij v sestavi skupnosti jugoslovanskih železnic in odlok o pooblastilu Narodni banki FLRJ, da odobri ljudskemu odboru Sremska Mitrovica investicijsko posojilo za zgraditev strojno-traktorske postaje v Rumi.

Sprejet je bil tudi sklep o spremembi in dopolnitvi sklepa o prodajnih cenah žita in mlevskih izdelkov, sklep o odobritvi odloka o članarini strokovnih združenj gradbene dejavnosti in sklep o določitvi okvira in načina odobravanja posojil, ki bodo iz sredstev splošnega investicijskega sklada odobrena za priključitev hidrocentrale Soštanj na daljnovod.

Zvezni izvršni svet je sprejel na današnji seji tudi osnutek zakona o spremembi in dopolnitvi temeljnega zakona o odnosih med starši in otroki. Po eni izmed določb temeljnega zakona je lahko vložila tožbo za ugotovitev očetovstva nezakonskega otroka v roku petih let po otrokovem rojstvu v njegovem imenu mati, dokler je uveljavljala roditeljsko pravico, oziroma skrbnik z odobrenjem skrbniškega organa, otrok pa v petih letih po doseženi polnoletnosti. V praksi je imelo to nekatere negativne posledice za nezakonske otroke. Zato je Zvezni izvršni svet sprejel osnutek zakona, po katerem se ta določba spremeni tako, da lahko vložiti tožbo za ugotovitev očetovstva mati, dokler uveljavlja roditeljsko pravico, oziroma skrbnik z odobrenjem skrbniškega organa, otrok pa v petih letih po doseženi polnoletnosti. Ta določba se bo uporabljala v vseh primerih, ko gre za ugotovitev očetovstva nezakonskega otroka, pa tudi v primerih, ko je bila izdana pravomočna odločba, s katero je bila tožba na ugotovitev očetovstva

zavržena iz razloga, ker je po prejšnjih predpisih potekel rok za njeno vložitev.

Razen tega je Zvezni izvršni svet sprejel odlok o dopolnitvi uredbe o prenosu poslov v pristojnost zveznih in republiških organov uprave in odlok o pooblastilu odbora Zveznega izvršnega sveta za odobravanje predpisov zveznih organov uprave ter samostojnih ustanov in organizacij. S prenosom določenih poslov se bo Svet razbremenil nekaterih upravnih poslov, da bo lahko bolj učinkovito opravil ključne izvršne funkcije in nadzorstvo nad delom zveznih organov uprave. Sprejet je bil tudi odlok o pooblastilu posameznih sekretariatskih Zveznega izvršnega sveta za sprejemanje pravilnikov o njihovi notranji organizaciji, dalje uredba o upravnih dohodkih in odlok o ustanovitvi vojno-industrijske šole v Novem Travniku.

Na današnji seji je Zvezni izvršni svet ratificiral tudi več mednarodnih sporazumov.

S PLENUMA OKRAJNEGA KOMITEJA ZK KRANJ

Slabo pripravljene konference ZK

Kranj, 9. okt. Na današnji seji plenuma Okrajnega komiteja ZK in sekretarjev občinskih komitejev ZK Gorenjske so obravnavali naloge, ki stojijo pred organizacijo Zveze komunistov v zvezi z napori za dvig proizvodnje, razvijanjem sistema delavskega upravljanja in urejanjem odnosov v delovnih kolektivih. Glavni predmet razprave je veljal analizi prvih konferenc Zveze komunistov v podjetjih, v katerih je spomladi letos izvedel CK ZKS anketno glede vprašanja proizvodnje in dela komunistov v podjetjih. Sprejeti sklepi se nanašajo v prvi vrsti na boljše pripravo konferenc v podjetjih, nadalje pa na nekatere splošne naloge komunistov v prihodnjem obdobju.

Dosedanje konference so razen pozitivnih elementov pokazale tudi več organizacijskih in vsebinskih slabosti. Predvsem je bil večji del konferenc slabo pripravljen, ankete pa so organizacije premalo prediskutirale s člani. Tako so bila tudi poročila bolj plodna posameznih komunistov kot pa razprave v organizaciji kot celote. Zato je tudi zelo ozko obravnavo stvari, zgolj a stališča enega obrata, ne da bi pri tem dovolj upoštevali podjetja v celoti ali pa celo širšo ekonomsko skupnost. V podjetjih, kjer se niso imeli konference, se bo treba tem pomanjkljivostim izogniti.

Ko so govorili o produktivnosti dela, so opozorili na velike pomanjkljivosti organizacije dela. Nekatere tovarne na

Za idrijski rudnik je že nekaj let poglavitno gospodarsko vprašanje, kako vzlic vedno siromašnejši rudi (vtem ko je tona rude leta 1959 vsebovala 0,943 živega srebra, ga sedaj vsebuje le 0,36) obdržati proizvodnjo živega srebra vsaj na približno enaki ravni. V takem položaju so potrebni maksimalni napori rudarjev, da nakopljejo vsako leto več rude. To jim vzlic najrazličnejšim težavam tudi uspeva. Medtem ko so leta 1945 nakopali 29.316 ton rude, se je izkop leta 1950 povečal na 113.109 ton in lani že na 150.319 ton. Z novo žilnico in separacijo, ki bosta dograjeni v kratkem, in z izpopolnitvijo topilnice v prihodnjih letih bodo odpravili vsa večja ozka grla v zunanji obrat, ki sedaj najbolj ovirajo hitrejši dvig proizvodnje.

Delovni proces v idrijskem rudniku še zmeraj ni najbolje organiziran in tudi rudarji niso zadosti opremljeni z modernim orodjem. Z odpravo zadevnih pomanjkljivosti bi bilo moč proiz-

vodnjo brez najmanjših investicij povečati do 10 odstotkov. Norme pozitivno vplivajo na večjo delovno prizadevnost, toda končni efekt po drugi strani zelo zavira slaba organizacija dela in pomanjkanje modernega orodja in drugih delovnih pripomočkov.

V podjetju ni organa ali posameznika, ki bi se sistematično ukvarjal s proučevanjem možnosti za popolnejše izkoriščanje celotnih zmogljivosti. Nekateri stroji so zelo izrabljeni, saj so v pogonu že kakih 40 let. Člani ZK so na nedavni konferenci tožili, da so pnevmatična vrtnala kladih skoraj vsa izrabljena do 90 odstotkov. Zato porabijo polovico več komprimiranega zraka, ki ga zraven še zmeraj primanjkuje. Slabi in izrabljeni so tudi vozički za prevoz rude ter odkopna kladih, ki jih je tudi premalo na razpolago.

V podjetju je tudi premalo prizadevnosti in skrbi samonabavnega strokovnega tečaja, ki so bili sicer prej zelo pogosti. Brez kvalifikacij je kakih 60% delavcev, med njimi številni bivši borci. Komunisti so izrazili upravičeno zaskrbljenost, da bi praznina v kvalifikacijskem sestavu delavcev utegnila imeti slabe posledice v proizvodnji, ko bo precej starejših strokovno usposobljenih rudarjev prihodnje leto odšlo v pokoj.

Za modernizacijo rudnika in večjo uporabo sodobnih dognanj in načel v proizvodnji bi sedanjih tehnični kader kazalo izpopolniti vsaj še z po enim elektro in rudarskim inženirjem ter strokovnjakom za geološka raziskovanja. Glede vpliva plačnega sistema na delovno storilnost so norme zelo koristile, vtem ko premiranje nekaterih delovnih mest zaradi raznih slabosti še ni dalo večjih rezultatov. Predvsem je praksa pokazala, da premiranje po toč-

kah ni najboljša. Ta oblika vsebuje preveč postavk in činiteljev, ki so odvisni le od proste presoje in nepristranosti ocenjevalca. Tu di razmerje med posameznimi postavkami, ki so po vrednosti različne, je premajhno. Premije so v Idriji upostavili pred dobrim letom, in sicer večidel samo za tehnične uslužbence.

Člani ZKS so o gornjih in drugih vprašanjih, ki se tičejo proizvodnje in gospodarjenja v rudništvu, začeli tehtneje in resneje razpravljati in jih obravnavati šele v zadnjem času. Iz faze teoretičnega razpravljanja je vprašanje dobrega gospodarjenja prešlo na področje stvarnega reševanja raznih slabosti in pomanjkljivosti. To je plodna razprava na konferenci najbolj prepričljivo pokazala. Morda je v tem pogledu najdlje prišla osnovna organizacijska jaska »Delo«, ki je na svojih zadnjih sestankih obravnavala vrsto vprašanj s področja smotrnejšega gospodarjenja in je za izboljšanje delovnih pogojev rudarjev in povečanje proizvodnje predlagala več stvarnih ukrepov, ki so jih tudi že začeli izvajati. Tako so, denimo, sklenili, da bodo pozimi organizirali strokovne tečaje za rudarje-kopače in strojnike. Kandidate za opravljajo izpitov so že zaposlili na ustreznih delovnih mestih, da bodo pridobili potrebno prakso. Da bi vzbudili večje zanimanje in interes za razna proizvodna vprašanja, je zanimiv predlog, naj bi samoupravni organi o tem razpisali anketo med kolektivom.

Konferenca v idrijskem rudniku živega srebra je prepričljivo pokazala, da morajo komunisti kot najbolj napredni in odgovorni družinski činitelji aktivneje reševati in se poglabljati v proizvodno problematiko, ker je skrb za povečanje proizvodnje poleg prizadevanja za idejno-politično ter splošno izobrazbo sedaj najvažnejša naloga Zveze komunistov.

M. D.

KONFERENCA ZK V STEKLARNI »BORIS KIDRIČ«

Pomanjkljiva ideološka raven

Delovni kolektiv steklarne »Boris Kidrič« v Rogoški Slatini šteje nekaj čez 600 ljudi. Minuli četrtek je organizacija ZKS v podjetju sklicala konferenco in povabila tudi člane delavskega sveta.

Najhujša kritika dela članov organizacije ZK v podjetju je bila v tem, da jim ni uspelo dvigniti ideološke izgraženosti delavcev. Posledica tega so najrazličnejši pojavi v podjetju. Ne samo, da se ne more spričo takega stanja čutiti pozitiven vpliv delavstva na okoliško kmečko prebivalstvo, marveč je v sami tovarni čutili, kako nekateri zavestno nasprotujejo vsaki politični aktivnosti. Mladi člani ZK se pritožujejo, da jih starejši mojstri zapostavljajo, da jim ne dajejo možnosti za strokovni napredek in jim očitajo vsak nastop v sindikalni ali drugih organizacijah. Na partijskih in sindikalnih se-

stankih so že večkrat obravnavali take konkretne primerje. Toda delavci se pritožujejo, da ostaja vedno le pri besedah. Vse tako kaže, da je podjetje posvetilo prvenstveno pozornost strokovnemu usposabljanju delavcev, zanemarilo pa politično vzgojo.

dh

PO IV. ZNANSTVENEM SESTANKU NEVROLOGOV IN PSIHIATROV NA BLEDU

Zanimiva in nenavadna razstava na Bledu

Minull teden je bil na Bledu IV. znanstveni sestanek nevrologov in psihiatrov Jugoslavije. Ob tej priložnosti je bila v razstavnem prostoru »Bled-commerce« odprta razstava izdelkov tako imenovane zaposlitvene terapije. Vse razstavljene predmete so izdelali bolniki iz psihiatričnih zavodov Ljudske republike Slovenije, in sicer iz psihiatrične klinike medicinske fakultete v Ljubljani in bolnišnice za duševne in živčne bolezni Ljubljana-Polje, bolnišnice za duševne bolezni v Begunjah, Doma za duševno defektne otroke v Dornavi pri Ptuj, Za voda za odrasle duševno defektne v Hrastovem pri Mariboru in Bolnišnice šole bolnišnice za duševne in živčne bolezni Ljubljana-Polje.

Priznati moram, da sem stopil v razstavnii prostor z dokajšnjim mero skepse. Ze prvi pogled po razstavljenih predmetih pa je mojo skepso spremenil v začudenje in nato v občudovanje. Resnično, človek skoraj ne more verjeti, da ima lahko zdravljenje ob delu ali, kakor pravimo s tujko — okupacijska terapija, takšne uspehe. Občudovanje vzbujajo požrtvovalnost vsega zdravniškega osebja, ki se je lotilo tako težkega, zato pa toliko bolj uspešnega zdravljenja, v nič manjši meri pa tudi izdelki bolnikov samih, ki so res nenavadno okusni in lepi, tako da jih menda ne bo težko spraviti v promet. Taka okupacijska terapija ima torej dvojno korist: gmotno in, kar je predvsem važno, zdravstveno. Saj si ni moč zamisliti, kako pomembno je delo prav pri duševno bolnih, ki se tako z njim vključujejo v normalni tok življenja. Delo, ena bistvenih sestavin življenja, je tudi njim omogočeno.

Razstava, ki so jo priredili na Bledu, je pokazala uspehe delovne terapije v naši republiki, ki v tem pogledu prednjači. Brali smo že o tem, da je imela in še ima psihiatrična služba pri nas precejšnje težave. Zato je treba dvakrat pozdraviti in dati nedeljeno priznanje slovenskim psihiatrom, ki kljub težavam korakajo vstrijc s sodobnimi prizadevanji pri zdravljenju duševnih motenj in boleznih.

Menda bi se preveč zamudili, če bi hoteli opisovati vse razstavljene predmete. Razen tega pa je treba še povedati, da nam razstava mimo razstavljenih izdelkov prikazuje tudi to in ono iz življenja bolnikov, zlasti s silikovnim materialom in drugimi podatki. Gotovo je zanimivo, da je od 790 bolnikov, ki so v bol-

terekeoli strani, na vsaki boš odkril čudovite figure. In vse to je narejeno iz majhnih koščkov volne, z neskončno potrpežljivostjo in z naravnost prvinsko fantazijo. Pozornost obiskovalca vzbujajo tudi deset ilustracij k Jurčičevemu »Desetemu bratu«. Prizori in osebe iz tega romana so upodobljeni tako, da jih takoj spoznaš.

Našel sem le nekaj razstavljenih stvari. Res bi bilo škoda, če bi se ta razstava končala na Bledu, saj priča o velikem in humanem delu, ki ga opravljajo naši psihiatri pri zdravljenju duševno bolnih. Tu ne more biti nobenega dvoma; njihovo delo zasluži vse priznanje, priznanje pa zaslužijo tudi bolniki, avtorji razstavljenih predmetov.

S. J.

SEJA V ZVEZI TRGOVINSKIH ZBORNIC FLRJ

Stanje na notranjem trgu in drugi aktualni problemi

Beograd, 9. okt. (Tanjung). Na seji upravnega odbora Zveze trgovinskih zbornic so obravnavali stanje na notranjem trgu. Posebno pozornost so posvetili preskrbi potrošniških sredstev s kmetijskimi pridelki. Poudarili so, da je bil trg v sezoni dobro založen s sočivjem, čeprav so bili donosi posameznih pridelkov manjši od lanskih. Slabše pa je trg založen s sadjem, ker je bila letina razmeroma slaba, saj bo znašal sadni pridelek le kakih 70% normalnega. Cene sadja v prodaji na drobno so razmeroma visoke tudi zaradi nerednega dovosa.

Na seji so govorili tudi o kontrahiranju in odkupu kmetijskih pridelkov in sklenili, da bodo vse probleme proučili skupaj z organizacijami kmetijskih združenj. Proučili bodo tudi dogovarjanje odkupnih cen in višino marže kmetijskih združenj, ki je v nekaterih primerih neupravičeno visoka, kar vpliva na naraščanje cen.

Upravni odbor Zveze kmetijskih zbornic je razpravljal tudi o dosedanjem uvozu blaga za široko potrošnjo in pozitivno ocenil njegov vpliv na domači trg. Z večjim uvozom blaga za široko potrošnjo v letošnjem letu se je zboljšala preskrba trga, kar je vplivalo na stabilizacijo cen ter spodbudilo domačo industrijo, da

OD 18. DO 20. OKTOBRA BO POSVETOVANJE O BOJU PROTI EROZIJI

Cedalje bolj čutimo potrebo po organizirani akciji za zaščito zemljišč pred erozijo in hudourniki

Beograd, 9. okt. (Tanjug). V Grdelliški soteski in Vranjski kotlini bo od 18. do 20. oktobra posvetovanje o regulaciji hudournikov in boju proti eroziji v naši državi. Udeležili se ga bodo med drugim tudi republiški sekretarji za kmetijstvo in gozdarstvo ter predsedniki ljudskih odborov okrajev, v katerih so zlasti očitne posledice erozije zemljišča in hudournikov. V Zvezi kmetijsko-gozdarskih zbornic pripisujejo temu posvetovanju velik pomen.

Naši strokovnjaki so izračunali, da imamo pri nas 24.600.000 hektarov gozdov in da je z erozijo prizadeta skoraj tretjina. Erozija odnese letno kakih 100 milijonov kubikov plodne zemlje. Če pristajemo že hudournike, izgubimo letno povprečno 20.000 ha plodnih njiv. Po vojni so storile posamezne republike mnogo za zaščito zemljišč pred erozijo. Vzlic temu pa čedalje bolj čutimo potrebo po organizirani akciji, ki bi jo lahko zagotovili z uveljavljenjem skupnih zakonitih predpisov za vsa Jugoslavijo.

Naši strokovnjaki menijo, da bi morali z novim zakonom med drugim predvideti tudi obveznost uporabnikov zemljišč, da skrbje za njihovo zaščito, da uveljavljajo ukrepe za čuvanje in po možnosti popravijo škodo, ki jo povzročijo

hudourniki in erozija. Po tej zamisli bi uporabniki zemljišč preuzeli stroške za boj proti tako imenovani površinski eroziji, kakor tudi za zaščito zemljišč ob potokih in manjših rekah. Skupnost, republike in ljudski odbori pa bi jim pri večjih delih pomagali. Sprežen je bil predlog, naj bi ustanovili zvezne, republiške in okrajne sklade, organizirali raziskovalno službo ter uredili vprašanja opreme in mehanizacije del za preprečevanje erozije in regulacije hudournikov.

Plenum Zveze novinarjev Jugoslavije je končal delo

Na včerajšnji seji plenuma Zveze novinarjev Jugoslavije se sprejeli sklepe v zvezi s predlogom o plačah novinarjev in o zgraditvi Doma tiska v Beogradu. Sklenili so, da bo IV. kongres Zveze 9. in 10. decembra letos v Zagrebu.

Na plenumu so formirali komisijo, ki bo sestavila dokončen predlog o razpunu plač in o sistemu nagrajevanja novinarjev sploh. Komisija, v kateri so predstavniki predsedstva Zveze in republiških združenj, bo sestavila tudi potrebne predpise o nazivih novinarjev, kar naj bi olajšalo določanje višine plač. Naloga predsedstva Zveze novinarjev bo, izdelati nov osnutek statuta Zveze, ki bi bil v skladu z novimi zakoni o časopisnih podjetjih in ustanovah. Predsednik Zveze novinarjev Stojiljko Stojiljković je zatem seznanil plenum z dosedanjimi pripravami za zgraditev reprezentativnega Doma tiska v Beogradu.

Razstava Franceta Kralja

Včeraj ob 18. uri je bila v Moderni galeriji odprta retrospektivna razstava Franceta Kralja. Otvoritve se je udeležilo sorazmerno veliko število kulturnih delavcev, upravnik Moderne galerije Zoran Kržišnik pa je imel krajiš otvoritveni govor o slikarju in njegovih delih. France Kralj razstavlja v vseh zgornjih prostorih Moderne galerije nad 220 platen, plastik in grafik.

KOČA POPOVIĆ V VARNOSTNEM SVETU OZN

Pristojnost in naloge OZN

v sporih med egiptovsko upravo in uporabniki prekopa

(Nadaljevanje s 1. strani)

na razpolago podatke o različnih glediščih o dogodkih, ki so se odigrali v zadnjih mesecih — nadaljeval svoje napore v konstruktivnem in objektivnem vzdušju, rešenem obdolžitve, da se bo lahko obrnil od minulosti k prihodnosti, da bo presodil sueški problem zunaj okvira »sueške krize«. Seveda ne nameravam zanikati te krize. Mislim pa, da je bistveno, da poskusimo ločiti problem od »krize«, če želimo urediti vprašanje in odstraniti krizo. Dejstvo, da se je sam problem postavil v alarmantni obliki, je odsev vrste okoliščin, ki so nam vsem dobro znane.

Vprašanje stopa pred nas iz zelo preprostega razloga, ker se je svet spremenil od časov kediva Saïda in gospoda de Lessepsa ali od dnevoj, ko so se predstavniki devetih držav sestali v Carigradu, da bi izdelali konvencijo, ki je dobila ime po tem mestu. Kakor pa vsi vemo, je šla zgodovina

naglo svojo pot zlasti v desetletju, ki je minilo po koncu druge svetovne vojne.

V teh spremenjenih mednarodnih pogojih so morali odgovoriti, ki so jih našli za sueški problem pred dobri 70 leti, postati zastareli, pa tudi sam problem se je moral pojaviti v novi obliki.

Po splošnem mnenju je glavna naloga v sueškem problemu, tako kakor se postavlja zdaj, da se suverene pravice Egipta glede Sueškega prekopa vskladijo z zakonitimi koristmi svetovne skupnosti glede plovbe po vodni poti, ki je nedvomno — in sicer čedalje bolj — izrednega mednarodnega pomena. To je v mednarodnem okviru, ki se naglo spreminja, seveda samo ena stran širšega problema, v skladu s posebnimi koristi narodov, zlasti narodov, ki so šele nedavno postali neodvisni — s splošnimi koristmi svetovne skupnosti, problem, na katerega zadevamo na vsakem koraku na področju svetovnih vprašanj.

terih ima nedvomno pravico, da pa bi bil pri tem tranzit za uporabnike čim cenejši. Podobno bi lahko, kar se tiče vzdrževanja in razvoja prekopa, po mojem mnenju ustvarili sistem, po katerem bi lahko imeli uporabniki tako pravico, da povedo svojo besedo, kakor tudi da prevzamejo potrebne obveznosti v skladu s suverenimi pravicami Egipta kot teritorialne sile. Potem bi lahko pripravili nekatere začasne dogovore glede nekaterih izmed teh vprašanj, v pričakovanju trajnejše in širše ureditve.

Dobri in slabi predlogi

Mi smo proučili razne predloge, ki so zdaj pred Varnostnim svetom, in luči teh splošnih ozirov, po katerih se ravnamo, ko določamo naše gledišče v vprašanju Sueškega prekopa. Po našem mnenju osnutek resolucije, ki sta jo predložili Francija in Združena kraljevina, ni takšen, da bi nudil podlago za sporazum. Ta osnutek napravi vtis, da ne upošteva dejstva, da so se predlogi, ki jih vsebuje, že pokazali kot nesprejemljivi za najbolj neposredno zainteresirano stran — za Egipt. Se več težnja te resolucije je, da prejudicira — na enostranski način — ureditve, ki jih je moč doseči samo s pogajanjem na podlagi enakosti in z zblizanjem gledišč, kar je konec koncev namen tega našega sestanka.

načina, kako naj bi se pogajanja tu razvijala, podpira moja delegacija predlog Selwyna Lloyda, da prenesemo naša posvetovanja v bolj praktičen okvir zaprtih sestankov.

Nam se tudi zdi, da zasluži pozornost Sveta pobuda g. Sepilova, da bi imenovali poseben odbor Varnostnega sveta kot možno pot, ki bi jo lahko ubrali v obravnavanju tega vprašanja. Sestava tega odbora naj bi bila takšna, da bi zagotovil največjo možno mero uspešnosti in objektivnosti, vsem ko bi njegovo delovno področje kot ena najvažnejših nalog sodilo proučevanje idej, vsebovanih v zaključnem delu izjave, ki jo je podal davi tu 'g. Favzi.

Gospod predsednik, prepričani smo, da je moč najti izhod zato, ker ne vidimo ničesar, kar bi bilo iz temeljev nezdružljivo s koristmi, za katere gre. Nasprotno, pričakovati moramo, da se bodo te koristi združile v skupno korist — tako politično kakor tudi gospodarsko — vseh zainteresiranih; da se bo razvijal promet po prekopu svobodno in uspešno. Mi se povsem zavedamo, da bo takšna ureditev zahtevala potrpežljivost in vztrajne napore, pomirjivega duha in znatno dozo realizma vseh.

Naše razprave tu naj bi obležile važno fazo v iskanju izhoda, omogočile naj bi najti dovolj skupnega terena za podlago, na kateri bi lahko našli sporazumno ureditev.

Doslej še nikoli oporekana pravica

Suverene pravice Egipta glede Sueškega prekopa, kolikor mi je znano, v načelu nikoli niso bile ogrožene. Razen tega so bile večkrat potrjene v raznih mednarodnih instrumentih, ki se nanašajo na to vodno pot. Te pravice so bile v raznih oblikah poudarjene v dokumentih in predlogih, ki so se pojavili v zadnjih mesecih. Za tem soglasjem glede načel (ki ga samega po sebi ne smemo podcenjevati) so se seveda pojavila trenja glede obsega, ki naj bi ga dobile te pravice. Nekaj pa bi moralo biti jasno: bilo bi zaman pričakovati od dežele, ki si je je mnogih stoletjih naposled priborila stvarno neodvisnost, da bo privolila v še daljnosežnejše omejitve svoje suverenosti, kakor se je zgodilo z vazalno državo iz 19. stoletja. Zlasti očitno je, da se lahko sleherna omejitev, ki bi jo moglo zahtevati mednarodno sodelojanje glede suverenih pravic kake države, uresničiti samo s svobodnim in suverenim soglasjem tiste države. Na drugi strani ni nič manj očitno, da ima mednarodna skupnost v tem našem svetu, ki postaja čedalje bolj medsebojno odvisen, pravico do ustreznega poročila glede svobode in varnosti plovbe po prekopu.

Vse kaže, da so se prav v iskanju potrebnih skladnosti med tema dvema osnovnima stranema vprašanja začele pojavljati glavne razlike v tolmačenju značaja in obsega teh strani. Morda bi bilo videti to vprašanje nekoliko manj obsežno, če bi ga obravnavali z dveh različnih praktičnih gledišč, s katerih so ga zmerom obravnavali v minulosti. Na eni strani zadevamo na vprašanje svobodne plovbe po prekopu, v dobesednem ali, če bolj želite, v političnem pomenu besede. Zadevamo na vprašanje, da zagotovimo, da bo prekop zmerom svoboden in odprt za vsako ladjo, ne glede na zastavo, pod katero pluje. Obveznost, da se zagotovi takšna plovba, kakor je določeno s konvencijo iz leta 1888, je Egiptu znova svečano potrtil. Prav tako

se ni zgodilo nič, kar bi opravičevalo domnevo, da so dogodki v minulih mesecih privedli do nekakšne spremembe v tem pogledu.

Nasprotno, plovba se razvija na povsem nemoten in zadovoljiv način vzlic nekaterim umetno povzročnim težavam.

Mednarodna poročila za nemoteno plovbo

Smatra pa se, in mi bi bili gotovo pripravljene strinjati se s tem glediščem, da zahteva načelo svobodne plovbe po prekopu nekakšne bolj sodobne instrumente, kakor je carigradska konvencija. Bistveno je seveda, da ne pozabimo, da mora odgovornost za sestavo takšnega instrumenta in za zagotovitev svobodne plovbe v tem smislu nujno sloneti — kakor je bilo s carigradske konvencije — na teritorialni sili, ki prevzema zelo določeno mednarodno obveznost v tem pogledu. Po našem mnenju bi si bilo treba na tem torišču problema prizadevati, da bi bil novi instrument boljši od svojega predhodnika v proceduri za obravnavanje morebitnih trenj, izvirajočih iz njegove uporabe — v tem pogledu bi bile treba predvideti priziv na ustrezne mednarodne organe, prekrške pa bi lahko smatrali za ogrožanje mednarodnega miru in varnosti v smislu ustanovne listine OZN. Vse sistem bi bilo treba torej povezati z našo svetovno organizacijo. Na morebitni ugovor, da bi takšna poročila tudi v prihodnje ne bila ustrezna spričo pomankanja zaupanja, ki prevladuje zdaj, ali iz kakega drugega razloga, je odgovor preprost:

Teško bi si bilo misliti nekakšno dodatno poročilo, ne da bi daleč prekosili celo funkcionalno internacionalizacijo prekopa, kar bi pravzaprav pomenilo vzeti Egiptu področje prekopa tako rekoč v fizičnem smislu, jaz pa upam, da na takšno možnost nihče ne misli.

Tehnična plat sueškega vprašanja

Zdaj preidimo k drugi strani, ki sem jo omenil. Tu zadenemo na razne praktične in tehnične potrebe, povezane s plovbo po prekopu kot mednarodni vodni poti. Te potrebe se nanašajo na vzdrževanje in razvoj prekopa, na vprašanje taks, raznih storitev in potrebnih sredstev itd. Zdi se mi, da bi lahko v interesu mednarodne skupnosti nasploh in uporabnikov prekopa še posebej dali sporazumom neposrednejšo in konkretnjejo obliko, ne da bi posegali v tisto, kar Egipt po pravici smatra za področje svoje teritorialne jurisdikcije. Indijski predlog, sprožen na prvi londonski konferenci, vsebuje v tem oziru dragocene pobude, ki predvidevajo mednarodni organ s posvetovalnimi in povezovalnimi funkcijami. Samo zaradi primera in brez slehernega namena, da bi nudil ureditev v tej fazi, bi se dotaknil nekaterih vprašanj, na katere mislim. Poglejmo na primer vprašanje pristojbin na prekopu. To vprašanje je takšno, da na različne načine posega v ko-

risti tako Egipta kakor tudi dežel, ki prekop uporabljajo. Zato je povsem umestno, da se takšno vprašanje obravnava z medsebojnim sporazumom prek primerne aparata ob nujnem upoštevanju potrebe po vzdrževanju in razvoju prekopa, potrebe, da se Egiptu zagotove dohodki, do ka-

Vprašanje procedure in — uspeha

Strinjamo se z mnenjem delegata Irana, da bomo v našem delu dosegli dovolj uspehov, da ne bo treba glasovati o resoluciji. Menim, da zasluži posebno pozornost misel, ki jo je včeraj sprožil tu g. Spaak, da bi lahko posamezna praktična vprašanja, nanašajoča se na prekop, uredili s pogodbami. Če bi vsi zainteresirani sprejeli takšno idejo, bi bil to po mojem mnenju prvi važni skupni korak na poti k sporazumu.

Kar se tiče vprašanja najprimernejše procedure, ki naj jo sprejmemo, to se pravi stvarnega

Dulles brani »ogrožene« interese zahodnih prijateljev

Naslednji govornik je bil ameriški zunanji minister Dulles. Rekel je, da bi morali glede sueškega vprašanja predvsem sprejeti takšno načelo, ki bi zagotovilo, da nobena dežela ne bi uporabljala prekopa kot orodje svoje nacionalne politike. Dulles je proti organu za pogajanja, razen če bi sprejeli gornje načelo. Tak organ bi nikoli ne mogel doseči sporazuma o sueškem vprašanju. Dulles je znova podprl britansko-francosko resolucijo, ki zahteva, naj Varnostni svet vpliva na egiptovsko vlado, da bi se pogajala na podlagi predloga 18 dežel na londonski konferenci o Suez. Zdi se boljše možnosti za poravnava spora, ker države, ki so bile »globoko užaljene in ogrožene« spričo egiptovske nacionalizacije sueške družbe, niso storile nasilnih korakov. Glede egiptovske suverenosti je Dulles dejal, da Sueški prekop vsekakor pomeni »nekaj egiptovskega«. Vendar pa

meni, da prekop ni bil nikoli notranja stvar Egipta, »s katero bi lahko počenjal, kar bi hotel«. Če bi bil prekop orodje nacionalne politike ene vlade, ki bi ga fizično nadzorovala, bi nad vsemi deželami, ki uporabljajo prekop, »visel gospodarski Damoklejev meč«. Na koncu svojega govora je Dulles znova pozval Svet, naj potrdi »pravična« načela, ki jih je sprejelo 18 dežel na londonski konferenci.

USPEH JUGOSLOVANSKEGA »KOLA« V KANADI

Toronto, 9. okt. (Tanjug). Po velikem uspehu, ki ga je imel jugoslovanski ansambel »Kolo« v Ottawi in Montrealu, je ansambel sinoči s koncertem v Torontu zaključil gostovanje v Kanadi. Nad 12.000 gledalcev je na 7 predstavah navdušeno pozdravljalo sleherni točko programa, v Torontu pa so našemu ansamblu privedli prave ovacije. Danes bo imel ansambel »Kolo« koncert v New Yorku in bo s tem začel turnejo po Severni Ameriki.

Z VSEH STRANI SVETA

CSR USPEH INDUSTRIJSKE RAZSTAVE V BRNU

Praga, 9. okt. (Tanjug). Na industrijski razstavi v Brnu, ki se je zaključila predvčerajšnjim, je dosegla vrednost prodanega industrijskega blaga 296 milijonov kron, medtem ko se za 211 milijonov kron blaga še pogajajo. Domala vse blago bo izvoženo v Veliko Britanijo, Egipt, Finsko, Madžarsko, Vzhodno in Zahodno Nemčijo, Poljsko, Grčijo, SZ in Turčijo. Razstavo si je ogledalo 1,75 milijona ljudi, od teh 7300 tujcev iz 48 dežel. Od leta 1958 dalje bodo razstavo v Brnu spremenili v mednarodni velesejem. S tem v zvezi bodo razstavnišče povečali in preuredili.

SOVJETSKA ZVEZA PRVA SONČNA ELEKTRIČNA CENTRALA

Moskva, 9. okt. (Sovjetski Armejni) so začeli graditi sončno električno centralo, ki bo prva centrala te vrste na svetu. Zdi se, da se namestili reflektorje, ki bodo zbirali in merili intenzivnost »sončnih žarkov«.

FINSKA REZULTATI OBČINSKIH VOLITEV

Helsinki, 9. okt. (AFP). Po še nepopolnih podatkih z občinskih volit-

ARGENTINA NESREČA NA MORJU

Rio de Janeiro, 9. okt. (Reuter). Včeraj se je na Južnem Atlantiku pri Rio Grandu potopila argentinska tovorna ladja. Utonilo je vseh 14 članov posade. Sodijo, da se je ladja potopila zaradi hudega viharja, ki je včeraj zajel Južni Atlantik.

HONGKONG PREPREČENI ATENTATI

Hongkong, 9. okt. (Reuter). »Takung Pao« poroča, da so kitajske oblasti v Kantonu prijele štiri kuomin-tanske agente. Obtožili so jih, da so pripravljali napad v nedeljo »prepričljivo zmagan«. Med volitvami je prišlo do več krvavih incidentov, v katerih je bilo ubitih najmanj 11 ljudi.

HONDURAS VOLITEV

Tegucigalpa (Honduras), 9. oktobra (Reuter). Včeraj so bile v Hondurasu, ki šteje približno 1,5 milijona prebivalcev, zaključene parlamentarne volitve. Čeprav izid še niso dokončno znani, so že objavili, da je na njih zmagala Nacionalna unija, ki jo vodi predsednik republike Julio Lovano. Nacionalistična stranka bivšega predsednika Tiburcia Carriasa

Po Radcliffu še Hare

ki naj pripravi obrambo Hardingove politike na Cipru v OZN

London, 9. okt. (Tanjug). Minister brez portfelja v angleškem ministrstvu za kolonije John Hare je odptoval danes na Cipar na razgovore z guvernerjem otoka Johnom Hardingom. Spremljata ga dva funkcionarja ministrstva za kolonije. V uradnem poročilu je rečeno, da bo ta obisk omogočil ministru, da ga bo guverner seznanil z najnovjšim položajem na Cipru.

Harejev odhod spravljajo nekateri diplomatski krogi v Londonu v zvezo z nedavno izmenjavno mnenjem med angleško in francosko vlado o skupnih ukrepih »vojaške previdnosti« v vzhodnem delu Sredozemlja in s poskusi, da bi na Cipru obnovili »red in mir«. Čeprav angleška vlada še ni uradno zankala morebitne uporabe sile v sporu zaradi Sueza, je vendar koncentracija francoskih vojaških čet na Cipru v obeh angleške javnosti zelo neprijetljiva. Laboristična stranka je pozvala vlado, naj umakne čete s Cipra, hkrati pa zahtevala, naj poskrbi, da bo ponehalo prelivanje krvi na Cipru in da se bodo začela pogajanja o bolj liberalni ustavi.

Na drugi strani je jasno, da lord Radcliffe, ki mu je vlada naročila, naj v razgovorih z zmernimi elementi na Cipru doseže sporazum o ustavi na podlagi an-

gleških pogojev, s svojim poslanstvom ni imel sreče. Zato tu izključujejo možnost določenih koncesij Londona v ciprskem vprašanju, »če guverner Harding ne bo mogel jamčiti, da bo v doglednem času zlomil osvobodilno gibanje EOKA«.

Takšnim domnevam pa ne posvečajo pozornosti v grških krogih v Londonu, ki povezujejo Harejevo potovanje na Cipar z bližnjim zasedanjem Generalne skupščine OZN, na katerem bodo znova obravnavali vprašanje vključitve ciprskega problema v dnevni red. Harejev cilj bi bil torej, da olajša angleški diplomaciji odpor proti razpravam o Cipru v OZN.

Delegacija CK KPI v Štipu

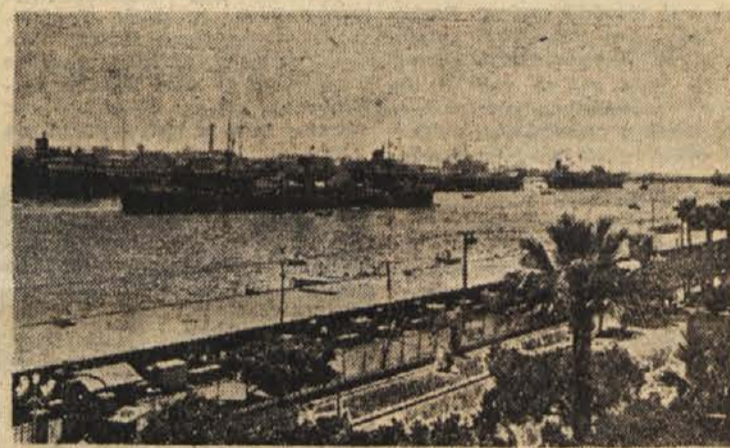
Štip, 9. okt. (Tanjug). Delegacija CK KP Italije z namestnikom generalnega sekretarja KPI Luigiem Longom na čelu si je drugi dan svojega potovanja po Makedoniji ogledala tekstilno tovarno »Makedonko« v Štipu, kjer se je razgovarjala s člani delavskega sveta, sindikalne organizacije in tovarniškega odbora ZK. V razgovoru, ki je trajal več ko dve uri, so se člani delegacije zanimali za proizvodnjo in za vprašanja, s katerimi se ukvarjajo delavski sveti tovarne, sindikalna organizacija in organizacija ZK. Več članov delegacije pa je bilo v kmečki zadrugi v vasi Sofilari v štipskem okraju.

Danes popoldne je delovni kolektiv tovarne priredil gostom kosilo.

Delegacija KPI spremljata na potovanju po Makedoniji članica CK ZK J. Vida Tomšič in član izvršnega odbora CK ZK Makedonije Borko Temeljkovski.

Erne Goere se je vrnil iz SZ

Budimpešta, 9. okt. (MTI). — Prvi sekretar Stranke delavcev Madžarske Erne Goere, ki je bil nekaj časa na odhodu v SZ, se je vrnil v Budimpešto. V Budimpešto so se vrnil tudi sekretar CK Stranke delavcev Janos Kadar in člana CK Istvan Hidas in Zoltan Santo, ki so zastopali stranko na VIII. kongresu KP Kitajske v Pekingu.

V Port Saidu se redno zbirajo ladje, pripravljene na plovbo po Sueškem prekopu v konvoljih, ki jih zdaj vodijo egiptovski piloti prav tako varno kakor angleški francoski.

KRIZA NA NIZOZEMSKEM

KAKO POVEČATI POTICO

Z odstopom bivšega ministrskega predsednika, socialista Viljema Dresca na Nizozemskem, se je začela najdaljša kriza vlade v parlamentarni zgodovini te dežele. Več mandatorjem se ni posrečilo, da bi sestavili novo vlado.

Angleška revija »Economist« objavlja pod naslovom »Problem nizozemskih politikov« poročilo o njegovem posebnem dopisniku na Nizozemskem, ki obravnava gospodarsko stran krize nizozemske vlade. Dopisnik pravi med drugim: »Križa nizozemske vlade se nadaljuje. Vsaka stranka je poskusila sestaviti novo vlado. Zadnje poskuse so preprečili nesporazumi o obsegu gospodarske

kontrolne. Vzlic politični krizi je kraljica Julijana nedavno začela zasedanje parlamenta s svojo tradicionalno ceremonijo. Prva uradna navzočnost njene hčere, prestolonaslednice Beatrice, je posredovala spovedu v zlatih kočijah še večjo slovesnost kakor običajno. Ta ceremonial pa ni mogel prikriti zaskrbljenosti nizozemske javnosti, da že dobre tri mesece po volitvah ne morejo sestaviti nove vlade. V uvodnem govoru je kraljica z velikim pompom rekla, »da za zdaj še ni bilo mogoče najti izhoda iz krize, kar velja za očitek politikom.«

Ker prejšnja vlada ni mogla določiti smeri bodoče politike, kraljičin govor ne bi mogel biti večjega pomena. Finančni minister je odkrito opisal nevarnosti, v katerih je zabredel gospodarski položaj Nizozemske, ni pa bil prav nič v skrbeh glede prihodnosti. Optimistično je omenil, da se bodo sedanje gospodarske težave najbrž v prihodnjih šestih mesecih nadaljevale. Proračunski primanjkljaj znaša približno 900 milijonov goldinarjev (kakih 85 milijonov funtov), toda minister ni mogel povedati, ali bodo ta primanjkljaj krili z zvišanjem davkov, znižanjem izdatkov ali kako drugače. Glede notranjega posojila ni upanja na uspeh. Zvišanje davkov pa nasprotujejo vse desničarske stranke.

Dve glavni značilnosti proračuna sta povečanje izdatkov za prosveto in graditev stanovanj ter težnja, da bi v državi po vsi sili ustvarili blaginjo. Približno milijardo goldinarjev (4,6% celotnih dohodkov) so namenili za prosveto, za graditev stanovanj pa 500 milijonov goldinarjev, kar pomeni v primerjavi z lanskim letom zvišanje za kakih 50 milijonov. Program izgradnje predvideva zgraditev 75.000 novih hiš. To bo največje število novih hiš, kar so jih kdaj zgradili v enem letu, vendar pa jih bo še zmerom

premalo za najnujnejše potrebe. Nizozemska še ni mogla najti odgovora na težavno vprašanje, ali je treba zvišati najemnine v hišah, zgrajenih pred vojno, ali ne. Stroški za njih vzdrževanje že presegaajo najemnine, ki so še zmerom prenizke, da bi spodbujale privatno gradnjo novih hiš. Neskladnost med najemninami v novih in starih hišah nenehoma narašča. Prejšnja vlada in tudi vse politične stranke so bile in so še mnenja, da je treba predvojne najemnine znatno zvišati. To pa bi neogibno sprožilo inflacijo, ker socialisti ne bodo dovolili zvišanja najemnin brez ustreznega zvišanja mezd in plač.

Socialna služba terja čedalje več javnega denarja. Z januarjem prihodnjega leta bo slehernemu Nizozemcu, ki izpolni 65. leto, zamajena državna pokojnina, kar bo vsekakor povzročilo inflacijo.

Zahvala Živkova Moši Pijadu

Beograd, 9. okt. (Tanjug). Ob svojem odhodu iz Jugoslavije je vodja bolgarske parlamentarne delegacije Todor Živkov poslal predsedniku Zvezne ljudske skupščine Moši Pijadu brzojavko, v kateri se mu zahvaljuje za topli in tovariški sprejem v Jugoslaviji.

»Med štirinajst dnevnimi obiskom« pravi v brzojavki, »mo se lahko seznanili s pomembnimi uspehi in izgradnji socializma in se iskreno in prijateljsko razgovarjali. Nas navdajajo globoki občutki spoštovanja in prijateljstva do jugoslovanskih narodov. Trdno smo prepričani, da bo obisk naše delegacije prispeval k nadaljnji krepitvi in razvoju prijateljstva in sodelovanja med bolgarskimi in jugoslovanskimi narodi za uspeh naših skupnih naporov pri izgradnji socializma v obeh deželah.«

Delovni programi zadrug v okviru perspektivnega razvoja kmetijstva

Kmetijske zadruge so letos pripravile podrobne letne programe za pospeševanje kmetijstva. Uspoštevajo potrebe krajev in možnosti izvedbe, so zadruge v mariborskem okraju programe sestavile dokaj dobro, saj so jim pomagali strokovnjaki Okrajne zadrugne zveze.

Pred sestavo delovnih programov za prihodnje leto je Okrajna zadrugna zveza analizirala uspehe in pomanjkljivosti v letošnjem letu. Upravni odbor OZZ je ugotovil na zadnji seji, da so se nekatere zadruge ravnale po svojih delovnih programih in dosegle lep napredek. Večino razprav pa je posvetili analizi pomanjkljivosti, da bi se jim izognili pri sestavi in izvajanju delovnih programov v prihodnjem letu. Glavne pomanjkljivosti so bile: nesodelovanje zadrugnikov pri sestavi programa in premajhna skrb odbornikov za njegovo izvedbo. Programi so premalo upoštevali, da so del širšega načrtnega razvoja kmetijstva v okviru občine in okraja.

Za sestavo delovnih programov za prihodnje leto je še dovolj časa. Občinski ljudski odbori imajo že pripravljene ali pripravljajo perspektivne načrte razvoja kmetijstva. Okrajna zadrugna zveza bo še sklicala konferenec po občinah, na katerih se bodo pomenili o osnovnih smernicah razvoja kmetijstva. Tako se ne bo moglo zgoditi, da bi zadruge trošile sredstva za nekaj, kar se jim trenutno zdi važno, ne bo pa prineslo trajne koristi. Na takih konferencah se bodo lahko spoznale tudi o večjih delih, kot so melioracije in podobno, ki jih bodo lažje izvedli, če bo sodelovalo več sosednjih zadrug. Pomenje bodo tako sodelovanje utrjevale kmetijske proizvajalce zveze.

Ce bodo vsi ali vsaj velika večina zadrugnikov sodelovali v razpravah o najnujnejših delih v njihovem kraju in kaj je v sedanjih pogojih možno, bodo znali tudi poskrbeti, da bodo upravni odbori izvajali programe. Prav tako bodo prepričali, da se z združenimi sredstvi za pospeševanje kmetijstva ne bi okoriščali posamezniki. Pri letošnjem izvajanju delovnih programov se ne morejo izgovarjati na pomanjkanje gmotnih sredstev — čeprav zadruga nima dovolj lastnih — ker se je v občinskih in okrajnem skladu za pospeševanje kmetijstva nabralo okrog 140 milijonov dinarjev in bi lahko dobili investicijski kredit. Zadruga pa kredite ne morejo zaprositi, ker niso pripravile investicijske elaborate. To sili k čimprejšnji sestavi delovnih programov, da bi potem lahko naročili potrebne elaborate.

Da bi zagotovili načrtno pospeševanje kmetijstva v okviru občine in okrajev, zadrugna hranilnica ne bo odobrila investicijskega kredita za noben objekt, ki ne bo že zajet v delovnem programu. P. J.

Boj na terasah

Obnova vinogradov na Stajerskem (Halozce, ormoške, ljutomerske, radgonske gorice) sicer napreduje, smo pa še daleč od zadovoljivega stanja. Na vprašanje: »Kako je z obnovo vinogradov«, nam vedo v Zdržnem vinogradniškem gospodarstvu »Jože Kerenčič«, v Vinogradniškem gospodarstvu »Jeruzalem«, na Zdržnem gospodarstvu v Ivanjkovcih in drugje povedati, da so obnovili skoraj polovico vinogradniških nasadov, ponekod eno tretjino ali pa eno četrtino. Navedene številke v odgovorih zbuja nove upe za boljše prihodnost našega vinogradništva, toda le tako dolgo, dokler je človek odmaknjen od vinogradov in »zapeljan« ob pogledu na lepa pobočja, na katerih se vidno odražajo velike lise obnovljenih vinogradov.

Igra z milijoni

Za oko so najlepša slika vsekakor terase, kakršnih je v Slovenskih goricah in drugje že kar lepa površina. Terasasto obdelava vinogradov ni pri nas doma. Vinogradniški strokovnjaki, ki so v želji, da obogate svoje znanje in izkušnjam drugih narodov, potovali v inozemstvo, so od tam kaj prinesli ta način obdelave vinogradov.

Ce se približamo taki »poskusni« terasi, ki je posegla po krepke milijone v žep Zdržnega vinogradniškega posestva »Jože Kerenčič« na Miklavžu pri Ormožu, bomo slišali negotovane delavce, ki povedo, da so njihovi vinogradi za tako novotarijo neprikladni in da je bilo škoda vsakega dinarja, ki so ga izdali za terase.

Tudi direktor vinogradniškega gospodarstva Jeruzalem ni zadovoljen z nasadi na terasah. Povedal je zakaj. Odpeljal nas je v vinograd in nam pokazal razliko med trsi, ki so sajeni »po starem« in med trsi, sajenimi na

dar samo na zelo položnih pobočjih in še to s pogojem, da bo na eni terasi najmanj štiri vrste trsov.

Na kmetijsko vinogradniškem posestvu Kapela pri Radgoni pa pravijo takole: »Terase se niso obnesle!« Tako pravi tamkajšnji kletar, direktor posesta pa si dokončno sodbo pridruže.

Kakor vidimo so mnenja deljena, stanje v vinogradih pa nam najbolj zgovorno in prepričljivo dopoveduje, da se terase v štajerskih vinogradih za sedaj niso obnesle.

Priznani vinogradniški strokovnjak Franček Stajnkó je odločni nasprotnik terasnih nasadov na pobočjih Stajerske, dasiravno dopušča možnost, da je takim nasadom nekje na Primorskem ali v Brdih zagotovljen večji uspeh. Po njegovem je tudi verjetnost, da je še neka »skrivnost« v teh nasadih, skrivnost, ki jo vinski strokovnjaki, ki so »prinesli terase« iz inozemstva, do danes še niso odkrili. Mogoče bo treba najti pravo stopnjo nagiba pobočja ali pa stran, v katero je pobočje obrnjeno. Kakorkoli je že, velika škoda je, da te »skrivnosti« niso prinesli strokovnjaki iz inozemstva in da bi šele po odkritju začeli s terasasto obdelavo, s čimer bi prihranili težke milijone.

Pri vsem tem se tudi vprašujemo, zakaj imamo Vinarski inštitut. Ali ni bila njegova dolžnost, da bi preizkusil obdelavo vinogradov s terasami in šele potem, ko bi ugotovil možnost terasnih nasadov pri nas na Stajerskem, z njimi tudi začel, ne pa da dopušča, da mečemo milijone stran.

»Ni vse zlato...«

Ko so nam v Slovenskih goricah in na Stajerskem, tako, da obnova vinogradov »lepo teče«,

upano to delo v Slovenskih goricah in na Stajerskem tako, da ob vinogradniških površinah odbijajo hektare in hektare zemlje, ki je še pred nedavnim bogato rodila in nam potem mirno povedo: »Obnovili smo polovico, eno tretjino, eno četrtino vinogradov.« To je zapeljevanje samega sebe in prav nič drugega.

Slovenske gorice s Halozami so košček naše slovenske zemlje, ki nam ga zavida ves svet, ki vsaj malo ve o vinogradništvu. Zemlja Slovenskih goric je ena, edinstvena. Pa jo presadimo, medtem ko se dvobojujemo na terasah, nekam drugam, če jo moremo! Pa tudi na to ne smemo pozabiti, da je zemlja štajerskih goric nerazdružno zvezana s tamkajšnjim soncem, ki zopet »po svoje« ogreva njeno površino. Eno in drugo je blagodat, ki brez sposobne in pridne roke nič ne pomeni. Dolžnost vseh, ki vinograde obnavljajo je, da to zemljo v bodoče z večjo skrbjo negujejo, da manj »eksperimentirajo«, da jo čimveč obdelajo v vinograde, ne pa da jo spravljajo v puščo. Jože Bon

V vinskih goricah

Zakaj pridelujejo na Kobariškem semenski krompir le na 12 ha

Na Kobariškem rede v glavnem živino, a poljedelstvo se omejuje na koruzo in krompir. V številkah: rede 4210 glav živine, na 234 ha pridelujejo koruzo in na 197 ha krompir. Od teh 197 ha krompirja, je le 12 ha semenskega. Včasih so ves kobariški krompir prodali kot semenski krompir v Furlanijo. Ali se morda ne izplača pridelovati semenskega krompirja? Preprost račun. Vzemimo za hektarski donos tega okoliša 13 ton. Če prodajo le četrtino pridelanega krompirja, utrži zanj približno 6 milijonov. Če bi bil ves ta krompir semenski, bi glede na današnje cene dobili zanj 3 milijone več. Da so tu ugodne razmere za pridelovanje semenskega krompirja, ni dvoma. Zakaj pa ga pridelujejo le na 12 ha in to v glavnem v Drežnici in Trnovem? Vse kaže, da znajo tod nekateri računati, da se zadruga zanima za napredek kmetijstva, za boljši položaj svojih članov.

Marsikoga odbijajo stroge uredbe o pridobivanju semenskega krompirja, pregledi, pogodbe, njive večjih površin. Marsikje pa ni ljudi, ki bi že v zimskih mesecih znali razložiti vse pogoje in prikazati vso korist. In kdo naj bo to drugi kot zadruga. Res je pa tudi, da so marsikje kmetje pasivni, da ni sodelovanja med zadrugo in njenimi člani. Mnogokje predstavlja zadruga poslovođa prodajalne ali knjigovodja.

Se en ugovor imajo kmetje: »Mi smo navajeni koruze, to je naša vsakdanja hrana in rabimo jo za prašiče. Ce je ne pridelamo, jo moramo kupovati po zelo visoki ceni.« Čena koruze je res visoka. Toda če primerjamo njeno ceno s ceno semenskega krompirja, je razlika že nižja, upoštevati pa moramo tveganje, saj toča bolj škodi koruzi kot krompirju. Primerjati moramo tudi hektarski donos normalne letine erbe in druge kulture. Petletno povprečje kaže, da je na Kobariškem hektarski donos koruze 7,5 krat manjši od krompirja.

Kaj delamo v kmetijstvu Zadnja sezonska opravila

V vinogradništvu se je začela doba trgatve in prežanja grozdja. Sedaj je čas pozitivne selekcije vinske trte. Pazimo na prazna mesta v vinogradih in na tuje trte.

V sadjarstvu nadaljujemo z zbiranjem in sortiranjem poznih sort sadja. Na Koprskem izvedimo jesensko oranje sadovnjakov. Kdor ni mogel posejati inkarnatke, lahko sedaj poseje razne vrste leguminoz. Vse izpraznjene površine čimprej globoko preorjimo, t. j. dokler ni zemlja preveč mokra. Hlevski gnoj za okopavine zaorjemo uspešno tudi pozimi ali zgodaj spomladi.

V vrtnarstvu smo začeli z vzimovanjem vrtnin v kleti, prazne grede in zaspnice. Siliti začnemo tudi radič, endivijo in zeleno. Prazne grede pognojimo ali prekopljemo. Disavence delimo in na novo presadimo. Uredimo si vrtni kompost in seljamo grede za vzgojo sadik v prihodnji pomladi. Vrt pred zimo počistimo. Na Koprskem pričujemo saditi zgodnjo čebulo in sejati zgodnjo špinačo za jesensko obiranje.

Zivinorejci zadrugniki, urejajte družne plemenilne postaje. Veterinarski pregledi plemenjakov na postajah so lažji in uspešnejši. Prav tako ne bo več težav in prerekanj, kdo bo plemenjaka redil. Naloga kmetijskih zadrug je, da skrbijo za plemenjake. V naslednjih dveh tednih bodo sejmi za plemenske bike. Zadruga, ki imajo premalo bikov, naj mislijo na nakup na teh sejmih.

Opozarjamo vse cestne uprave v vsej Sloveniji ter lastnike divjega kostanja, naj zberejo in sežgo vse kostanjeve listje, ki je zarjavelo preko poletja. Samo na ta način bomo preprečili razširjanje sušice kostanjevega listja, ki lahko povzroči propad našega divjega kostanja. Ker smo tik pred koncem vegetacije, zaključujemo v tem letu naša redna navodila »Kaj bomo delali v kmetijstvu«.

Kmetijski inštitut Slovenije, Ljubljana

sikje pa ni ljudi, ki bi že v zimskih mesecih znali razložiti vse pogoje in prikazati vso korist. In kdo naj bo to drugi kot zadruga. Res je pa tudi, da so marsikje kmetje pasivni, da ni sodelovanja med zadrugo in njenimi člani. Mnogokje predstavlja zadruga poslovođa prodajalne ali knjigovodja.

KORISTNE ZANIMIVOSTI

Dresirani psi za nabiranje gob

V dolini Mirne v Istri so začeli nabirati podzemne gobe tako imenovani »startufes«, brez katerih si sladkosti v Italiji in Franciji ne morejo predstavljati banketa, če ta specialiteta ni na jedilnem listu. Pravijo, da imajo nove tufi posebna svojstva, da dajejo čisto moč, pomlajujejo... Zato je tudi cena teh gob precej visoka. V Italiji jih pridelujejo do 11.000 lir.

Pri nas so doslej odkrili startufes samo v Istri, v dolinah rek in potokov, okrog Buzeta, Rače, Pazina in Vizianov. Najprej so jih začeli zbirati leta 1951 v dolini Mirne. V tej dolini in okrog Padolini Mirne je v enem letu našel 7800 kg »startufes« okrog 12 vrst in so največ do 2 kg težki. Rastejo 30 cm globoko v bližini topolovih, brostovih in vrbovih debel.

Dobra letina krompirja na Gorenjskem

»K izredno dobri letini krompirja na Gorenjskem je pripomogla splošna uporaba semenskega krompirja sorte »Merkur«, ki debeljenju pa ugodno kmetijsko sončno vreme,« izjavljajo kmetijski strokovnjaki Okrajne zadrugne zveze okraj Kranj. Tako je povprečni hektarski donos okoli 150 stovov, kar je precej v primerjavi z drugimi leti.

Odkup krompirja se odvija precej počasi. Spočetka je bila prodajna cena franko vagon po 9 dinarjev, v zadnjih dneh pa se je dvignila na 10 dinarjev. Predvidevajo, da bodo letos prodali Gorenjec doma 1800 vagonov, prodali 1600 vagonov krompirja. Izvozili bodo 200 vagonov semenskega krompirja, za domače potrebe pa prihranili 500 vagonov semenskega krompirja.

Dragoceno eterično olje iz sivke

Goličave otoka Hvara, kjer so bili vrste sivke in njene hibride, ki dajejo olje s sivko, znano rastlino, ki daje odlično eterično olje po katerem povprašujejo po tovarnah parfumerijskih proizvodov in za izdelovanje zdravil. Sivko so prinesli na Hvar pred 25 leti in ker se kmetje niso navadili zanj, si je le postopoma krčila površina. Navzile vsu pa je bilo lažje gojiti sivko, kot obnavljati vinograde. In tako so naposled zasadiji cele planjave sivke, so naposled začeli destilirati in tako pridelati do lepih dohodkov.

Sedaj tudi kmetijski strokovnjaki na poskusnih nasadih preizkušajo razne vrste sivke in njene hibride. Sivka niso boljše uspevna na hribih z več kot 20 metri nadmorske višine. Pri analizi so proučevali kemijskih sestavi olja sodelujejo tudi znanstvene institucije. Kmetijske postaje in sami kmetje, samozano gospodarstvo dobi 600.000 dinarjev olje po 500.000 do 600.000 dinarjev. Zadruga odkupjuje olje po 5000 dinarjev kilogram. Olje pošiljajo v Beograd, Zagreb, Split in drugam za potrebe parfumerijske. Razen sivke imajo daljnosemni kmetje koristiti tudi od raznih borov, ki dajejo tudi do 100.000 kg smole letno. Iz smole pridobivajo okrog 2000 raznih artiklov. Smola je zelo važna surovina, zato na Hvaru širijo borove gozdove.

Bogata jesen v sadovnjakih

terasah. Imeli smo kaj videti: v vinogradih »po starem« se trta, po njeni krepki in bujni rasti sodi, počuti dobro, na terasah se pa nikakor noče dvigniti iz rodovitne zemlje in se predati sončnemu objemu. Posebno zadnja vrsta na terasi je zaostala v rasti.

Kmetijsko gospodarstvo v Ljutomeru zagovarja terase, ven-

so nam pozabili ali pa nam niso hoteli povedati, da istočasno spravljajo v puščo zelo obsežne vinogradniške površine. Človeku ni treba biti vinski strokovnjak, tudi oko laika hitro zazpazi, da marsikje na Stajerskem trta umira ali pa je na tem, da vsak čas »spusti svojo plemenito dušo«.

Kaj nam koristi obnova, če je računica tistih, ki jim je za-

Dež je pospešil žetev

Zadnji dež, v petek in soboto, je bil zelo koristen za setev. V Slovenskih goricah in Pomurju je pred tem dežjem otežkočala setev suša. Ilovnata zemlja je bila tako suha, da so jo orali le z največjimi napori, zato so kmetovalci odlašali s setvijo. Najtežje je bilo orati koruzišča, kjer je bila zemlja zaradi pomladanskega deževja zbita. Posebno naporno je bilo oranje za krave, ki jih še večina kmetovalcev v teh krajih uporablja za poljska dela. Po dežju so kmetovalci pospešili setev, s katero so bili prej v zaostanku.

Neizkoriščeno bogastvo Slovenskih goric

V Slovenskih goricah, posebno na radgonskem koncu, je veliko lepih vinogradov, v katerih je trta obložena s krasnim grozdjem. Nekateri so obnovljeni še po starem načinu, ko trta raste ob kolih, v večini pa je trta splejana po žicah. Med lepimi vinogradi pa so tudi taki, v katerih so trte razmetane v razdalji dveh ali treh metrov, kakor da bi zrastle slučajno. Navadno so še slabo razvite in brez grozdja.

TO NAJ BI BIL VZOREN VINOGRAD Tak nasad ne zasluži imena vinograd. Kaj pa zemljišče? Ali ga ni škoda? Saj preostala trta ne povrne lastniku navadno niti stroškov za delo in material. In vžile temu jih je precej. Nekateri vinogradniki pa so zadelali praznino s samorodnicami. Tudi s takimi vinogradi ne morejo izkoristiti vseh možnosti, ki jim jih nudijo zemljišče, ker pridelajo slabo vino.

Ko bi imel doma samo toliko jabolk, kolikor jih leži pod eno jablano, bi bila družina preskrbljena z njimi za več tednov. Takih sadovnjakov je mnogo od Gradišča pa do Gornje Radgone. Ker sadjarji niso mogli prodati vseh zgodnjih jabolk, so jih pustili, da so popadala na zemljo. Ničte se ne boji, da bi jih kdo pokradel, toliko jih je povsod. Ob priložnosti jih sadjarji poberejo ali kar z grabljami porabijo na kupe in porabijo za sadjeve.

Zakaj take težave s prodajo jabolk, ko pa je na mariborskem trgu še precej visoka cena? Ali je res ves vzrok v tem, da Slovenske gorice nimajo železniške proge, avtomobilski tovorni promet pa še ni dovolj razvit? SADOVNJAK ALI GOZD V Slovenskih goricah bi lahko pridelali še več sadja, če bi bolj negovali sadovnjake. V mnogih sadovnjakih so

ostala le redka drevesa, ki še kljubujejo sadnim škodljivcem, v drugih pa so spet tako gosta kot v gozdu. Taka gošta je predvsem v tistih sadovnjakih, kjer rastejo tudi silve. Neukemu sadjarju se zdi škoda posekati silvova drevesa in ga je težko prepričati, da mu vsa drevesa ne bodo dala toliko sadja, kakor če bi bila bolj redka, v ustrezni razdalji. Slabšo rodnost si razlaga z vsem drugim, le s pretirano gostoto dreves ne.

PRILOŽNOSTI ZA REJO VODNE PERUTNINE Pesniška dolina je precej zamočvirjena. Nekatera polja in travnike zalije voda samo ob deževju, druge pa je vse leto, kot ob cesti Lenart-Pesnica. Včasih so ob tej vodi redili rase in gosi, sadnjih nekaj let pa ne služi niti temu namenu. Ali ne bi kazelo ponovno proučiti možnosti za rejo vodne perutne? P. J.

Posledovih ilirske nasebine v Ormožu

Letošnja arheološka izkopavanja na dvorišču bivšega sodnega poslopja v Ormožu so končana. Velike kvadratne jame so zapuščene. Ekipe ptujskega muzeja je pod vodstvom kustosa arheologije tovarišice Bernarde Perčeve v petih mesecih raziskala 1400 kvadratnih metrov zemljišča. Čeprav vse izkopanine še niso natančno proučene, je vendar odkrita zavesa nad zgodnjo ilirsko nasebino, ki je bila v začetku tisočletja pred našim štetjem na vsej planoti, kjer stoji sedaj Ormož. Nasebina pripada kulturnemu območju, ki ga pripisujejo ljudstvom Ilirov. Ormoška odkritja so znaten doprinos k spoznavni dela in življenja Ilirov, ki je le v majhni meri raziskano.

Cilj nadaljnjih izkopavanj v Ormožu je — ugotoviti toaris ilirske hiše. Tovarišica Bernarda je prepričana, da ga bodo prihodnje leto že imeli.

TISOČERO NEMIH PRIČ O DAVNEM ŽIVLJENJU

Iliri so bili pravi mojstri lončarstva. Največ je bilo izkopanih keramičnih predmetov, predvsem grobe, vsakdanje posode, je pa med temi tudi več umetelno izdelanih loncev, ki so okrašeni s svojevrstno ornamentiko. Med njimi so tudi meter visoke posode za shranjevanje živil. Razen tega so v Ormožu izkopali obilico predmetov iz žgane glinice: uteži za statve

lepo ornamentiranih sponk za oblačila. Med nekaj tisoč kosov izkopanine je 700 izredno dragocelnih in važnih za proučevanje kulturne stopnje ilirskih plemen.

SKRIVNOSTNI BRONASTI MEČ

Tik pred koncem letošnjih izkopavanj so prinesli tovarišici Bernardi bronast meč, katerega je nekdo prodal med starim železjem »Odpadu« v Ormožu. Odlično ohranjeni meč je iz pozne bronaste dobe in gotovo sodi med najlepše primerke v Sloveniji. Rezilo je vstavljeno v lepo okrašeno ročaj in pritrjeno z zakovnicami. Ves meč je prekrit z žlaht-

obljubljeni visoki nagradi najditelj do sedaj še ni oglasil.

ARHEOLOŠKA ZBIRKA V SLEPI ULICI

Arheološka zbirka ptujskega muzeja se bo z ormoškimi najdbami obogatila za več tisoč predmetov izredne vrednosti. Žal pa zbirka ni več dostopna obiskovalcem. V vlažnih prostorih je številne železne predmete napadla divja patina in zbirko so morali zapreti ter jo vskladiti v suhe srambe. V prostorih, kamor nameravajo že nekaj let preseliti arheološko zbirko, pa še vedno proti vsem predpisom o spomeniškim varstvom obratuje mizarška delavnica. Vse je zamaženo: graja v časopisu in na sejah, neskončne prošnje in pritožbe uprave muzeja in zdi se, da se zasebni obrtnik posmehuje skupnosti. Kako mu to uspeva, je vprašanje zase. Arheološka zbirka pa je zaprta. Neprecenljive zgodovinske vrednosti so nedostopne ljudem, ki obiskujejo muzej, zaradi delavnice zasebnega obrtnika. Zalosten epilog...

Nove šolske učilnice bi lahko uredili z lastnimi sredstvi

Pomanjkanje šolskih prostorov čutiljo v vsej beltinski občini najbolj pa v Bistricah. Pouk imajo v dveh izmenah in se mora

stiskati v pretesnih učilnicah tudi do 50 otrok. V Srednji Bistrici so uredili pred leti nekaj učilnic v združenem domu v prostori, ki so bili namenjeni za pisarne. Dvorana združenega doma pa je še vedno prazna in neizkoriščena. Ker nihče ne uredi združenega doma v celoti, predlagajo nekateri, da bi uredili v njem še več šolskih učilnic in tako rešili vsaj eno vprašanje. Pri urejevanju učilnic bi pomagali tudi Gornjebistričani. Menijo, da bi lahko precej naredili z lastnimi sredstvi in prostovoljnimi delom.

Šolski odbor se je uveljavil tudi pri vzgoji

V drugi polovici lanskega šolskega leta so člani šolskega odbora v Crensovcih prihajali večkrat v razrede in prisostvovali pouku. Tako so se seznanili s težavami učiteljev in učencev ter s tem, kako otroci napredujejo pri pouku. Učitelji pravijo, da so taki obiski ugodno vplivali na pouk. Odborniki so pojasnjevali svoja opažanja tudi na roditeljskih sestankih in ob drugih priložnostih ter tako vzbudili večje zanimanje staršev za uspehe in težave svojih šoloobveznih otrok. Od takrat mnogi bolj cenijo delo učiteljev, kot so ga prej.

Tako pobudo pa ovirajo Srednjebistričani, ki so si začeli graditi združni dom sami. Sedaj nočejo deliti tega, čeprav neurejenega združenega doma s sosedji, Gornjebistričani in morda tudi Dolnjebistričani. Imajo prav, da tako cenijo svojo združno lastnino — ni pa prav, da imajo že pet let neizkoriščene in neurejene prostore. Če nimajo sredstev da bi lahko vse prostore združenega doma uredili toliko, da bi jih lahko uporabljali za kulturnoprosvetne namene, bi jih kazalo uporabiti za nekaj takega, za kar bi bila sredstva na razpolago. Potrebe svojega kraja bi morali ocenjevati s širšega obzora in bolj sodelovati s svojimi sosedji.

Odkar so se člani šolskega odbora seznanili s šolskim delom in navezali tesnejše stike z učitelji, laže odločajo tudi o materialnih vprašanjih šole.

»Ali bo voda?«

»Ali bo voda?« je prvo vprašanje, kadar se srečajo vaščani Podbele na Kobariškem. To je bilo vprašanje že nekaj let, to so se spraševali že njihovi očinci, za časa, ko so se mešljali slab studeneč na sredo vasi. In sedaj še vedno teče voda v pojtmajcih kurkih, pod šapami leva, v korito polno alg, voda, zaradi katere je bilo že mnogo boleznih. To je prvo vprašanje Podbele. Zaradi tega so odborniki vedno neradi hodili v Podbele, ker je bilo na vsakem sestanku o tem mnogo besed.

Le malo jih je verjelo, da se bodo kmalo izpolnilo dolgoletne obljube. Ko so pripeljali cevi, je zavrnilo na vasi: »Bo voda?« »Bo, bo!« Ko so mešljali slab studeneč na sredo vasi, in sedaj še vedno teče voda v pojtmajcih kurkih, pod šapami leva, v korito polno alg, voda, zaradi katere je bilo že mnogo boleznih. To je prvo vprašanje Podbele. Zaradi tega so odborniki vedno neradi hodili v Podbele, ker je bilo na vsakem sestanku o tem mnogo besed.

Le malo jih je verjelo, da se bodo kmalo izpolnilo dolgoletne obljube. Ko so pripeljali cevi, je zavrnilo na vasi: »Bo voda?« »Bo, bo!« Ko so mešljali slab studeneč na sredo vasi, in sedaj še vedno teče voda v pojtmajcih kurkih, pod šapami leva, v korito polno alg, voda, zaradi katere je bilo že mnogo boleznih. To je prvo vprašanje Podbele. Zaradi tega so odborniki vedno neradi hodili v Podbele, ker je bilo na vsakem sestanku o tem mnogo besed.

»Kako pa sicer živite pri vas?« »Letos je dobra sadna letina, a zadržuje jabolk ne odpujajo. Sedaj kuhamo žganje in prejšnjo most, ki se pa ob prvih toplejših dneh spomladi pokvari. Prav škoda je lepo sadje uničevati za žganje. Ponudili smo, da ga odkupijo za Ajdovščino, ampak po 8 dinarjev se nam ga skoro ne izplača pobirati. Ljudem se zdi škoda jabolk, a kupcev ni. Mi bi jih prav radi dali od 15 do 20 dinarjev.« V dokaz, da tudi tu rastejo lepa zdravja jabolka, ki niso okužena s kaparjem, je prinesel na mizo krožnik debelih rdečih jabolk, s pripombo, da jih je pobral in odtrgal. Zadržuje trdijo, da se jim ne izplača odkupovati jabolk, češ da niso dobrih sort. Ali prodajajo v Ljubljani ali kje drugje jabolka ene same sorte, in sicer lepo obrabna? In kljub dobri letini so jabolka na drobno draga, saj so v Kobariču po 30 din. kg.

Restavrator ptujskega muzeja tov. Gojkovič ob velikem ilirskem loncu, ki so ga izkopali v Ormožu

in ribiške mreže, žrnile, dragocene glinaste figurice, ki imajo živalske in človeške oblike ter so gotovo v zvezi z verstvom Ilirov in nekaj predmetov iz obdelanega kamna. Redkejši so bronasti predmeti, vendar so izkopali nekaj

no patino. Lična oblika in skrbna obdelava vzbujata domnevo, da je bil last kakega ilirskega veljaka. Zelo važno bi bilo ugotoviti, kje je bil meč najden, ker ni izključeno, da je tam grobišče, ki ga že ves čas iščejo. Vendar se kljub

Regulacija Pake in drugo

pokazali veliko podjetnosti in že dokončali prvi odsek regulacije. Za nemoteno rast novega rudarskega mesta je namreč neobhodno, da uredijo strugo tega potoka. Tudi zaradi nadaljnjega obstoja Soštanja je to potrebno, ker je na primer pri zadnjih poplavlach naredila Paka samo v soštanski tovarni usnja milijardo škodo.

z gradnjo stanovanjskih blokov ne morejo sproti zadostiti potrebam. Veliko delavcev mora še stanovati v barakah ali pa hodijo po štiri in pet kilometrov daleč na delo.

Prav enako nujna je tudi ureditev republiške ceste Velenje—Soštanj. Zaradi vedno večjega prometa, ki ga povzročata razvijajoči se rudnik Velenje, kakor tudi naglo rastoča termoelektrarna v Soštanju, je postala cesta tako slaba, da ponekod že ogroža promet. Kakor smo izvedeli, bodo za obnovo te ceste v kratkem na razpolago zadostna sredstva.

Preskrba prebivalstva z živili ni zmerom najboljša. Lokali so v sila slabem stanju — še tisti, kolikor jih je. Velenjčani upajo, da bo vsaj njihova nova tržnica kmalu gotova in da bo začela posloovati.

Rudnik Velenje zaposluje vedno več delovne sile, tako da

Prav tako so težave tudi z osnovno šolo in nižjo gimnazijo v Velenju.

Šola za starše

Izobraževalna sekcija velenjske Svobode je organizirala tudi šolo za starše. Zanj so se prijavili 60 staršev. To je kar lepo število. 4. oktobra zvečer je bilo prvo vzgojno predavanje tov. Vutkovičeve »O razvoju in vzgoji do 3. starostnega leta«. Obisk je bil zadovoljiv.

Otroški vrtec v Zalcu uspešno deluje

Otroški vrtec v Zalcu je doslej več let deloval v sklopu osnovne šole. Vendar mu niso posvečali zadostne skrbi. Odkar pa je OB LO v Zalcu sklenil, da ga proglasi za samostojno proračunsko ustanovo, se je stanje bistveno izboljšalo.

Prvi sneg je v soboto dopoldne presneli marškovga na Dolenskem, ko se je med hladnim dežjem prav vsiljivo pojavil. Gorjanci so obdržali tanko belo odejo do večera, na Trški gorji in v drugih vinogradih, kjer so kmetje sredi trgatve, pa je skopnel že proti podnevu.

Kulturni teden v Soštanju

V Soštanju so v ponedeljek praznovali občinski praznik. Pred petnajstimi leti so zvečer pred tem dnevom napadli stajerski partizani pod poveljstvom narodnega heroja Staneeta Rozmana Soštani in ga osvobodili.

Prvi sneg je v soboto dopoldne presneli marškovga na Dolenskem, ko se je med hladnim dežjem prav vsiljivo pojavil. Gorjanci so obdržali tanko belo odejo do večera, na Trški gorji in v drugih vinogradih, kjer so kmetje sredi trgatve, pa je skopnel že proti podnevu.

Slab zgled

Letos aprila sta se sporekla Marjan Medenjak in Stefan Debeljak iz Poličkega vrha pri Jarenini. Ko je Medenjak dobil kletno, je poklecal na pomoč svojega očeta Stefana. Sedaj se je ustrašil Debeljakov in poklical svojega strica Stefana Slokapa. Temu je sledil še Debeljakov oče. Namesto, da bi svoje nedolžne sinove poučil, sta Debeljak in Medenjak v prepiru velika krivdo za spor vsak na nasprotnikovega sina. Za Debeljakovo se je potegnil še Slokapa, klofal Medenjakovega in pretep je bil tu. Medenjak, ki je bil v manjšini, se je skušal z begom rešiti, pa so ga dohiteli in z latami pretepili tako, da je razen manjših ran ostal brez štirih prednjih zob, ki mu jih je izbil Franc Debeljak. Sodišče je udeležence tega pretepa ter povzročitelja hude telesne poškodbe kaznovalo s pogojnimi zapornimi kaznimi.

Zužemberk za Teden otroka

V petek je bila v Zužemberku proslava s kulturnim sporedom, na kateri je govorila o nalogah organizacij in družbe pri skrbi za otroka in njegovo bodočnost tov. Lavričeva. Učenci so nastopili z recitacijami, s prizorčki in petjem, v nedeljo pa je mladinski film zaključil Teden otroka. Posebno hvaležni so bili starši zdravniku dr. Debeljaku za zelo nazorno predavanje o otroški paralizni in ostalih otroških boleznih, ki je bilo v torek.

Studijska knjižnica Mirana Jarca, ki je dobila letos v last obnovo, delo do konca leta. Gorjanci so obdržali tanko belo odejo do večera, na Trški gorji in v drugih vinogradih, kjer so kmetje sredi trgatve, pa je skopnel že proti podnevu.

Med podjetji, ki zadnji čas najbolj uspešno letošnji družbeni plan, je kolektiv tekstilne tovarne Novoteks. Pred dnevi so v tovarni dali v obrat nov stroj za pranje in čiščenje kamnara, ki so ga kupili na Zagrebškem velesejmu od neke vzhodnonemške »vrčke. Prej so morali poslati blago pravi v Maribor, da bi ga lahko proizvajalci odličnih novotek ma pa bo proizvajalci odličnih novotek meških kamnarnov zelo olajšalo. Da

V petek je bila v Zužemberku proslava s kulturnim sporedom, na kateri je govorila o nalogah organizacij in družbe pri skrbi za otroka in njegovo bodočnost tov. Lavričeva. Učenci so nastopili z recitacijami, s prizorčki in petjem, v nedeljo pa je mladinski film zaključil Teden otroka. Posebno hvaležni so bili starši zdravniku dr. Debeljaku za zelo nazorno predavanje o otroški paralizni in ostalih otroških boleznih, ki je bilo v torek.

V Murščaku dvojna slovesnost

V Murščaku, na lepem gričku nad Murškim poljem v radgonski občini, so v nedeljo popoldne slovesno odprli vodovod. V kratki dobi treh let, od leta 1953 pa do 1956, so prebivalci Murščaka dobili tri važne gospodarske objekte, osnovno šolo, kolodvor v Hrastju-Moti in vodovod za šole ter vso bližnjo okolico. Letos je bila v Murščaku tudi zaključena prva faza elektrifikacije.

tomerski okraj, soboški okraj in radgonska občina, so prispevali za vodovod skupno nad 2 in pol milijona dinarjev. Prebivalci pa so prispevali s prostovoljnimi delom nad 3400 ur.

Slavnostnega odkritja vodovoda se je udeležilo lepo število domačega prebivalstva in okolice. Glavni investitorji, bivši lju-

tomerski okraj, soboški okraj in radgonska občina, so prispevali za vodovod skupno nad 2 in pol milijona dinarjev. Prebivalci pa so prispevali s prostovoljnimi delom nad 3400 ur.

Izšle so

NAŠE NAJNOVEJŠE IZDAJE:

- »ZAKON O JAVNEM TOZILSTVU« dr. Milana Brkića Cena 120.— din
- »ZBIRKA VOJASKIH PREDPISOV« Velika izdaja s pojasnili R. Peranovića in Lj. Kovljanca Cena 750.— din
- »DEVIZNO POSLOVANJE« (Izdaja s prostimi listi in patentnimi vijaki) Miloša Sofrenovića in dr. Mirodara Matijevića Cena 1200.— din
- PRVE SPREMEMBE IN DOPOLNITVE »ZBIRKE PREDPISOV O DAVKIH« (Izdaja s prostimi listi in patentnimi vijaki) s pojasnili Mihaila Šekića Cena 650.— din (Osnovna izdaja »Zbirke predpisov o davkih« — Cena 950.— din)
- »ZBIRKA VSEH PREDPISOV O TAKSAH« (Izdaja s prostimi listi in patentnimi vijaki) Jovana M. Radulovića Cena 950.— din
- »PRIROČNIK ZA INVESTITORJE« M. Pejovića in R. Niketića Cena 600.— din
- »ZBIRKA SKLEPOV GOSPODARSKIH SODIŠČ« Aleksandra Goldštajna Cena 250.— din
- »ZBIRKA PREDPISOV O STROKOVNI IZOBRAZBI DELAVCEV V TRGOVINI« s komentarjem Milana Dundžerovića, Dragoslava Ristića, Dušana Jevtića in Milivoja Košutića — v redakciji Voj. Petrovića Cena 300.— din

Vse izdaje so v letnici

Naše izdaje prodajajo vse knjigarne v FLRJ

Naše izdaje stalno prodajajo:

V Beogradu: naša prodajalna Maršala Tita 66, knjigarna »Kultura« — Terazije 45, Beograjsko knjigarnsko podjetje — Nemanjina 3; v Zemunu: naša prodajalna (prej knjigarna »Lepenka«) — Maršala Tita 11; v Novem Sadu: naša prodajalna — Zmaj Jovina 22; v Zagrebu: »Biro-tehnik« — Borislavičeva 16, »Narodne novine« — Smičklosova 25, vso prodajalne Zagrebškega knjigarnskega podjetja; v Skoplju: knjigarna »Mladina« — Maršala Tita ulica, knjigarna »Kultura« — Maršala Tita 53; v Titogradu: »Učitelj« — Ulica Slobode 5

Izvršujemo tudi posamezna naročila, samo po povzetju, brez plačila poštnine

»Savremena administracija«

založniško-tiskarsko podjetje
Beograd, Prizrenska 6 — poštini predal 479
Telefon: 27-953

V nedeljo so v Zalgu pri Cerkljah na Gorenjskem odprli novo šolo. Ob otvoritveni slavnosti je odbor Zveze borcev razvil tudi svoj prapor. Slika z nedeljske slavnosti

»Ali« in olimpijski izbor

V olimpijskem letu smo in prav je, da so olimpijski sestanki mnogoštevilni. Vprašanje pa je, če je umestno v proslavo olimpijske ideje kar trikrat končno veljavno določiti jugoslovansko reprezentanco. Le poglejte! 25. septembra se je sestel jugoslovanski olimpijski komite, da bi določil jugoslovansko zastopstvo. Izbor pa še ni bil dokončen. Večkrat je bilo med imeni tekmovalcev namreč zaslediti besedico »ali«.

To so potrdila tudi poročila o doseganju delu, kajti lahko trdimo, da je avto-moto organizacija med najmočnejšimi športnimi organizacijami v naši domovini. Na kratko smo o tej konferenci že poročali, danes pa pozvamo nekaj bistvenih misli iz delovne konference, ki je razpravljala o splošni problematiki avto-moto športa in o vzgojnem delu te organizacije pri nas.

Sicer moramo poudariti, da je bila to predvsem slavnostna konferenca v počastitev 10-letnice AMZJ in 50-letnice prvega avto-kluba v Jugoslaviji, ki je bil ustanovljen leta 1906 v Zagrebu. Toda kljub razmeroma kratkemu času so delegati precej konkretno razpravljali o tekočih problemih svoje organizacije, ki se vedno bolj razraščajo in zajema vedno večje število delovnih ljudi in mladine v svoje vrste.

Ze udeležba na zasedanju nam daje in po silko zavestne discipline in agilnosti delavcev po društvi, saj je prišlo na konferenco od povabljenih 129 delegatov 122, kar je redki primer v naših športnih in družbenih organizacijah. Le-ti so iznesli nekaj važnejših problemov, iz katerih vidimo, da je bila smer dela pravilna in je pokazala tudi zadovoljive uspehe. Številno 100.029 soferjev, ki so opravili izpite s pomočjo AMD v zadnjih desetih letih od leta 1946 dalje, nam veliko pove. Dejavnost na tem področju je bila torej pozitivna in je veliko pripomogla k izpopolnjevanju naših ljudi v tehniki. Mimo tega so minulo leto društva začela tudi z vzgojo pionirjev o cestnoprometnem redu in predpisih, kar je vsakekor koristno in bi bilo treba to vzgojo še mnogo bolj razširiti po naših solah. V Srbiji so na primer začeli z vzgojo srednješolcev in jih poučevali v vožnji z motokicli, medtem ko se je Slovenija izkazala prav z vzgojo pionirjev.

Se večji uspeh je bil dosežen pri pouku gojencev predvojaške vzgoje, kjer je bilo organiziranih v letih 1954 in 1955 400 tečajev z nad 8500 tečajniki, od katerih je velika večina uspešno opravila izpite. Če pomislimo, da imajo društva prav za šolske voznike premalo vozil — samo 1387 v vsej državi, pa še ta so bolj zastarala in v ne najboljšem stanju — lahko trdimo, da so društva prispevala k vzgoji tečajnikov predvojaške vzgoje velik delež. Mimo tega je v zadnjih dveh letih opravilo izpite za voznike avtomobilov in za motoriste nad 18.000 ljudi, kar je prav gotovo velik odstotek v primerjavi z ostalimi leti. Med njimi je največ delavcev 44%, torej kažejo le-ti največje zanimanje za avto-moto dejavnost.

USPEŠNA ŠPORTNA DEJAVNOST

Poglejmo na drugi strani še športno dejavnost. Organiziranih je bilo več uspešnih dirk, med katere prav gotovo lahko uvrstimo dirke na Ljubelj, dirke v speedwayu v Crikvenici,

Reševanje v francoskih Alpah

Kaj zdaj, HANS FALLADA

ROMAN FANT?

»Pametno, da si prišel, kar oglej se po moji sobi, taka je kot vse druge, pa nič ne de. Ne menim se za to! In je za trenutek umolknil. »Ali vidiš te fotografije aktov? Precejšnjo zbirko jih imam. Rad se ukvarjam s tem. Sprva so moje gospodinje vedno vse iz sebe, čez čas pa se navadijo teh posnetkov na steni. Nekateri tudi zahtevajo, naj se takoj izselim.« Spet je utihnil. In potem: »Da, sprva je ogenj v strelci,« je rekel. »Gospodinje so večinoma nataktnjene, čez čas pa jih že prepričam. Konec koncev je golota edino, kar je spodobno. No, tako jih prepričujem.« Spet odmor. »Mojo sedanjo gospodinjico si videl, debeluška je. Kako se je sprva razburjala! Spravite to v predale, je rekla, oglejte si te slike, kadar hočete, toda ne pred mojimi očmi...«

Heilbutt je resno pogledal Fanta: »Potem sem jo prepričal. Veš, Pinneberg, že od mladih nog se navdušujem za naravo. Gospodinjica sem rekla: Kar prespite tole! Če boste jutri zjutraj še zahtevali, naj slike odstranim, vas bom poslušal. Kavbo bi rad ob sedmih. — No, ob sedmih je potrkala in vstopila, jaz pa sem stal popolnoma gol sredi sobe in telovadil. Rekel sem ji: Gospa, poglejte me, natančno me poglejte! Ali vas to razburja? Naravna golota ne pozna sramu, tudi vi se ne sramujete. — In zdaj je prepričana. Nič več ne reče zaradi fotografij, vse se ji zdi v redu in prav.« Heilbutt je gledal nekam predse: »Ljudje bi morali to vedeti, pa jim nihče tega prav ne pove. Tudi ti bi moral tako, Pinneberg, in tvoja žena tudi. Prav bi bilo, Pinneberg!«

OKREPITI JE TREBA sodelovanje med društvi

»Sprejem tovariša Tita za prvega častnega člana v Avto-moto zvezo Jugoslavije je dal našemu članstvu še večje polet za delo v osnovnih organizacijah, kar je močno okrepilo avto-moto organizacijo v Jugoslaviji... so bile uvodne misli v referatu o delu AMZJ v zadnjem razdobju, do nedeljske II. redne letne konference v Zagrebu.

Tudi sicer je skupščina razpravljala o delu v društvi. Pri tem so delegati poudarili, da bi bilo treba uskladiti trdnjše vezi med posameznimi društvi in republikami, da bi izmenjavali izkušnje glede dela. To bi bilo moč storiti s pogostejšimi medsebojnimi obiski funkcionarjev društev, ki bi si ogledali dejavnost v s-

rodni društvi. Tudi s pomočjo tiska bi se to dalo urediti. Velik korak naprej je naredila avto-moto organizacija glede propagande, ki se je zlasti močno odražala v časopisju in radiu. Zaradi tega je konferenca izrekla tisku priznanje, sprejeli pa so tudi sklepe, da bi propagandno dejavnost razširili še z različnimi strokovnimi brošurami, filmi in s podobnim.

Kljub temu, da je bil delovni del II. konference AMZJ kratek, so bila torej obravnavana mnoga vprašanja, ki so pokazala napredek organizacije, hkrati pa nakazala tudi smerice za delo v prihodnje. Delo v organizaciji pa ne bo težko, če bodo društva med seboj in v povezavi s svojimi nadrejenimi forumi sodelovala še trdnje kot doslej. To pa pomeni pot k novim uspehom!

»Reševanje ni mogoče«

Aktualna razprava v francoski alpinistični javnosti

Medtem ko v Franciji precej razpravljajo o tem kako organizirati reševanje v gorah, imamo pri nas že od osvojitve dalje dobro organizirano Gorskoro reševalno službo. Njene uspešne akcije so nam zlasti poznane iz prejšnjih let, letos pa so bile v naših Alpah v glavnem le nesreče brez življenjskih posledic. Naša gorska reševalna služba temelji na prostovoljni amaterski osnovi, čeprav smo tudi pri nas že večkrat razpravljali o tem ali ne bi imeli plačane gorske reševalce, ki bi bili obvezni odzvali se ob prvem klicu. No, našim vrlim gorskim reševalcem v resnici se nismo mogli očitati, očitki so že bili, pa so se izkazali kot jalovi (nesreča v steni Spikal). V francoskih planinskih in alpinističnih krogih razpravljajo sedaj prav zaradi tega.

Nekateri pravijo, da bi bili plačani gorski reševalci potrebni, drugi pa da bi bilo to utopija. Utopija ne zaradi materialnih stroškov, ki bi bili veliki, saj bi sam masiv Mont Blanca potreboval okoli 20 mož, marveč zato, ker bi bilo pač tudi od plačanih gorskih reševalcev nemogoče zahtevati, da bi ali včasih preprosto rečeno v neizogibno smrt. Povod za take in podobne razprave so n. pr. izjave voditeljev gorskih vodnikov, ki so ukazali svojim kolegom, »da ne smejo iti predaleč ali pa trditi, da je reševanje nemogoče.«

Seveda je šlo za najtežje prizore, ko je n. pr. ponesrečen alpinist visel na koncu svoje vrvi ob 1000 m visoki navpični ali previsni steni. »Res — pravijo gorski vodniki — nihče ne more preprečiti nekemu alpinistu, da poskusi zavzeti nek vrh ali preplezati neko steno, pa čeprav to presega njegove izkušnje in moči, torej da se spušča v težave, ki že ob majhni neprevidnosti, pa tudi same po sebi pomenijo njegovo smrt. Toda nihče tudi ne more zahtevati od nekoga, pa naj si bo to diplomirani vodnik visokih gor, da bi tvegal svoje življenje zato, da bi rešil nekoga, ki se je spustil, pozostokrat zaradi ničeve slave, v avanturo, ki mu iz nje lahko pomaga le golo naključje.«

Tega mnenja so gorski vodniki v Franciji, ki so plačani le za narečene klasične ture od 5 do 12.000 frankov. Seveda francoskim alpinistom ne more nihče očitati, da niso bili na pomoč ponesrečenemu, pa čeprav so vedeli, da zato ne bodo prejeli niti enega franka. Samo letos do srede avgusta imajo za seboj okoli 300 reševalnih dni v tridesetih akcijah. Bilanca nesreč v letošnji zimski in poletni sezoni v francoskih Alpah je zelo žalostna, 35 alpinistov se

je ubilo, 30 se jih je težko poškodovalo, številno lažje ponesrečenih pa je še večje. Samo montblanski masiv je v omenjenem času zahteval 15 žrtev, Lani so zabeležili le okoli 10 mrtvih in 10 poškodovanih. Številno nesreč v francoskih Alpah pa je bilo nenavadno veliko tudi v drugi polovici avgusta in septembra.

Kako zmanjšati to število. V francoski alpinistični javnosti je izzvala zahteva, naj se prepove pristop neizkušenim turistom in nezadostno opremljenim ekipam v nevarna področja, veliko razburjenje. Nekateri zahtevajo, da se sploh prepovedo vzponi na določene vrhove in stene tudi alpinističnim navsezam, Seveda so bile takšne zahteve in predlogi, ki niso brez osnove, odločno odklonjeni v širši alpinistični javnosti, ne pa tudi pri francoski vodniški organizaciji. Ob vseh teh predlogih in razpravljanih ima še največjo podporo, vsaj kar zadeva širo javnost, predlog, da bi na najpomembnejših gorskih postajah, ki takorekč živijo od alpinizma, vzdrževali tudi poklicne gorske reševalce. Le-ti naj bi se specializirali zgolj za reševanje, pogodba pa naj bi jih obvezovala reševati v vseh primerih in ob prvem klicu na pomoč. Francoske oblasti, ki naj bi materialno vzdrževale tako reševalno organizacijo, pa se glede tega predloga še niso izjasnile.

Množično in kvalitetno Zmaga moštva »Ljubljane« II. — Nov republiški rekord — 30 moštev in 300 tekmovalcev

Ljubljana, 9. okt. V poznih večernih urah so sinoči stekle zadnje krogle in padli zadnji keglji na novem modernem štirinastnem kegljišču Gradisa. Moštveno prvenstvo ljubljanske podzveze v kegljanju v borbenih igrah je bilo končano. Šele zadnji nastop je dal novega prvaka. To je moštvo »Ljubljane« II, ki je svoj uspeh kronalo tudi z novim republiškim rekordom — 437 kegljev.

V tem prvenstvu je sodelovalo 30 moštev iz Ljubljane, Kamnika, Domžal, Rakeke, Vrhnike, Podpeči in Šmartna pri Litiji. Več kot 300 tekmovalcev je zastopalo barve svojih moštev, kar je več kot na vseh dosedanjih prvenstvenih tekmovaljih. Tudi doseženi rezultati so zelo dobri. Na kegljišču Ilirije, kjer je bil prvi del prvenstva, so bile borbe nekoliko bolj izenačene, medtem ko je v drugem delu, in sicer na kegljišču Gradisa, prišla do izraza stvarna jakost udeležencev. Prva mesta so

sicer pobrala moštva iz Ljubljane, toda ne gre podcenjevati napredka moštev izven Ljubljane, ki vedno bolj prodirajo k vrhu. Moštvo »Ljubljane« II je zaslužen zmago. Že po prvem delu je prišlo v vodstvo in ga potem obdržalo tle igralci. Za moštvo so nastopili: Glavič, Jančič, Avsec, Döminko, Gabrovšek, Glavič, Jančič, Legiša, Likovnik, Lotrič, Mennežič, Legiša, Likovnik, Lotrič, Mennežič, Novak in Tomšič. Moštvo je zelo izenačeno in kaže, da bo eden izmed glavnih favoritov na republiškem turnirju, ki bo prihajajo nedeljo v Ljubljani.

Gradis je bil v začetku tesno za zmagovalcem. Potem pa je precej zaostal, toda kljub temu pretrčljivo in zaslužen zavzel drugo mesto pred Ilirijo, ki je tokrat igrala mnogo bolje kot po navadi. Za Obrtnika je četrti mesto, lep uspeh, prav tako tudi peto in šesto mesto za Poštarija in Kamnika, in sedmo mesto za Zvečo medtem ko je sedmo mesto za Zvečo (bivši Krim) neuspeh. Mimo teh naj omenimo še moštva Rakeke, Tehnika in Roga, ki jim je v tej močni konkurenci uspelo uvrstiti se med prvo desetorico.

Rezultati: »Ljubljane« II 1579 kegljev (365, 402, 375, 435). Gradis I 1510 (368, 395, 374, 375). Ilirija I 6929 (353, 350, 579). Obrtnik I 1421. Pošta 1416. Kamnik 1414. Zveča 1408. Rakek 1405. Tehnika 1369. Rog 1345 itd.

Brzovjavke

DUNAJ, 9. okt. Poznani avstrijski nogometni reprezentant Hapfel, ki je pred dvema letoma zapustil svojo domovino in postal profesionalni igralec pri pariškem Racingu, se bo po vsej verjetnosti vrnil v svoj matični klub Rapid. Njegova zvezda namreč ni doigo sijala. Ze letos je bil na tako imenovani transfer listi, kar pomeni, da ga prodajajo.

PARIZ, 9. okt. — Francoski trener Pierre Pibarot, ki je tudi trener reprezentance, je sestavil moštvo najboljših enajstorcev v Evropi. Vanjo je postavil tudi našega branilca Belina. Njegova reprezentanca je takale: Grosic (Madžr.), Belin (Jug.), Van Brant (Belg.), Cwirik (Avstr.), Jonquet (Fr.), Nedo (SZ), Tatušin (SZ), Kocsis (Madžarska), Coppa (Fr.), Di Stefan (Argentina), Iljim (SZ) ali Cibor (Madžr.).

MANILLA, 9. okt. — Filipinske oblasti so prepovedale prehod preko svojega ozemlja vsem športnikom iz vzhodnoevropskih držav, ki z njimi nimajo diplomatskih odnosov. Tako so Filipini na primer odbili prošnjo poljskega olimpijskega komiteja, naj bi poljska olimpijska ekipa na poti v Melbourne, prenočila v Manilli.

NIŠ, 9. okt. — Najboljši kolestarski Beograđan, Sofije in Niša bodo sodelovali na mednarodni dirki »Srdja« — Niš, ki jo organizira Kolesarska zveza Srbije v počastitev 14. oktobra ozirnoma dneva, ko je bilo to mesto osvobojeno.

ZVEZNA NOGOMETNA LIGA Danes IX. kolo

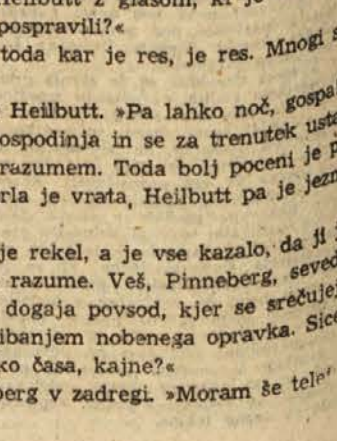
Beograd: BSK : Zagreb (2:0) Partizan : Lokomotiva (3:0) Novi Sad: Vojvodina : Sarajevo (4:1) Mostar: Velež : Crvena zvezda Split: Hajduk : Spartak (4:1) Zagreb: Dinamo : Vardar (3:0) Titograd: Budućnost : Radnički (0:2)

Jadran : Odred 0:0

Kaštel Sućurac, 9. oktobra. Nogometni ljubljanskega Odreda so danes odigrali prvenstveno tekmo IX. kola coneske lige z domačim Jadranom. Tekma se je končala neodločeno 0:0. S tem je Odred po šestih tekmah v coneski ligi še vedno brez zmage. Sledkoprelje Ljubljaničan na desetem mestu prvenstvene lestvice.

»ADRIA« s svojim novim mednarodnim sporedom za sezono 1956

NASTOPAJO: Priznani Wiensner: senzacionalna dresura 6 bengalskih tigrov • dresura medvedov • najboljši skakalci Evrope • skupina Hortobadji iz Madžarske • letiči trapez • najboljši češki zongler Rapolli • muzikalna atrakcija 4 Wallotov itd. itd. DANES PREMIERA OB 20. URL — Naslednje predstave dnevno ob 17. in 20. uri. PRODAJA VSTOPNIC od 9. do 20. ure. POHITITE Z OBISKOM, KER OSTANE CIRKUS »ADRIA« LE KRATEK ČAS V LJUBLJANI!

Po enomesečnem uspešnem gostovanju na vselejmu v Zagrebu je prispel s posebnim vlakom — 34 vagonov V LJUBLJANO, v Tivolj pod Cekinovim gradom NAJVEČJI JUGOSLOVANSKI CIRKUS

DNEVNE NOVICE

Društvo diabetikov Slovenije, pripravljeno odbor, sporoča vsem zainteresiranim, da je zaradi tehničnih ovir 21. oktober 1956 ob 9 dopolne v predavalnici Interne klinike v Ljubljani. Vabljeni. — Pripravljali odbor.

Obveščamo vsa podjetja in ustanove, da je vpisovanje v dopisne tečajne o osnovah knjigovodstva, višji stopnji knjigovodstva (za proizvodno stroko ali za trgovino in gostinstvo) in o osnovah gospodarskega poslovanja — do 15. oktobra. Zahtevajte brezplačne prospekte od Ljudske univerze v Ljubljani, Cankarjeva cesta 5-III.

Vpisovanje v stenografske tečaje je še do vključno četrtka, 11. oktobra od 10-13 in od 16-19 v tajništvo društva. Rok 19 (poslojce Administrativne šole), informacije s prospektom dobite tudi na Ekonomski srednji šoli, Prešernova 8, od 10-12.

Ne s silo, ampak s pametjo čistite obklo. Vse masne madeže očistite s lahko s prepisom FLEX. — Pazi — zahtevaj samo FLEX!

ROZNO MLEKO Teint Bell vsebuje naravno hranilno za kožo, jo regenerira in pomlaja Teint Bell ROZNO MLEKO je višek kozmetične proizvodnje.

Režiser nove uprizoritve »Pohujšanja« je inž. arh. Viktor Molka, ki je obenem tudi scenograf, kostumsko jo je opremila Alenka Bartl-Serša, a glasbo je prispeval Marijan Vodopivec. Petra igra Andrej Kurent, Jacinto na premieri Duša Počkajeva, a na reprizi Nedeljka Kacinova k g., Zlodeja Vladimir Skrbinšek, župana Stane Potokar, županjo Mila Kacičeva, dacarja Maks Furijan, dacarko Vida Juvanova, ekspeditorko Ivanka Mežanová, učitelja Sviliģo Branko Miklavc, notarja Jože Zupan, štacunarja Jurij Souček, štacunarko Elvira Kraljeva, cerkovnika Janez Rohaček, debelega človeka Bert Sotlar, popotnika Drago Makuc.

OPERA
Sreda, 10. oktobra ob 20: Wolf-Ferrari: »Stirje grobijani«. Zaključena predstava za TSS.
Četrtek, 11. oktobra ob 19.30: Rossini: »Sevilijski brivci«. Abonma B.
Sobota, 13. oktobra ob 19.30: Rossini: »Sevilijski brivci«. Izven in za podoželje.
Nedelja, 14. oktobra ob 19.30: Puccini: »Tosca«. Izven in za podoželje.

V četrtkovni uprizoritvi »Sevilijskega brivca« bo prvokrat pel naslovno vlogo Samo Smerkolj. Nastopijo še Patkova, Lipušček, Korosec in Lupša v glavnih vlogah. Dirigent dr. Danilo Svara. Režija Ciril Debevec.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom
Sobota, 13. oktobra ob 20: Malenšek-Pregelj: »Srce nikdar ne laže«, spevoigra. Izven.
Okoliške obiskovalce opozarjamo na nedeljsko pepoldansko predstavo. — Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon št. 32-860.

Prijave za razpisani abonma se sprejemajo dnevno v pisarni gledališča v Mestnem domu od 10-12 in od 16-18. Abonma se lahko naroči tudi po telefonu na št. 32-860.

REPREZENTATIVNI CIRKUS »ADRIA«
Premiera ob 20 v Tivoliju pod Cerkovinim gradom. Predprodaja vstopnic od 9-20.

DE-DE
DEZINFICIRAN IN DEZODORIZAN
TOALINO MILO
VSESTI 17 VRANIC
PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
Sreda, 10. oktobra ob 20: A. T. Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se ženit«. Premiera. Izven.
Petek, 12. oktobra ob 20: A. T. Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se ženit«. Izven.
Nedelja, 14. oktobra ob 18: A. T. Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se ženit«. Izven in za podoželje.

KINO
»STORŽIČ«: Ameriški film: »Cu-dezni otroci«. V glavni vlogi June Allyson. Van Johnson. Predstave ob 18, 18 in 20.

IZ DOMZAL
KINO
Poljski film: »Pokolenje«. Predstavi ob 18 in 20. Predvajamo dia reklamo.

Z BLEDA
KINO
Italijanski film-drama: »Burja«. V glavni vlogi Jean Gabin, Silvana Pampanini. Predstavi ob 17 in 20.

Z ISENIC IN OKOLICE
Zdravniško dežurno službo ima dr. Stanka Rosenstein, Javorniška pot.

KINO
»RADIO«: Premiera amer. kavbojskega filma: »Friend Pacific«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 16 dalje. Samo danes.

»PLAVZ«: Ameriški film: »Upor na ladji Bautin«. Predstavi ob 18 in 20. Samo danes.

VESTI IZ TROBEVLJ
»SVOBODA-TROBEVLJE II.«: Ameriški film: »Tarzan brani džunglo«.

IZ MURSKÉ SOBOTE
»PARK«: Francoski barvni film: »V vrtincu Himalajev«.

IZ ROGAŠKE SLATINE
Ameriška drama: »Provinciálka«. Predstava ob 20.

DROBNI OGLASI
PROPAGANDISTE za Slovenijo, z dobrimi pogoji, išče Zavod za ekonomsko propagando. Ponudbe poslati na naslov: »Interpublic«, predstavništvo, Reka, Krasova 8. Od 10. oktobra dalje se zglasite pri tov. direktorju Dragoviču od 12. ure dalje vsak dan v hotelu »Union«, Ljubljana, Miklošičeva cesta, 3885 z AVTOPLASČE in zračnice vseh dimenzij, kolesne plašče, obutev iz gumija, termoforje itd. vam najhitreje popravi vulkanizerska delavnica »Vulkan«, Ljubljana, Zaloška cesta 20. Po vzorcih izdelata tudi razna gumijasta tesnila in vložke.

MOSKE IN ŽENSKÉ sprejemamo za sprevidniško službo. Pogoji: najmanj 8 razredov osnovne šole, stanovanje v Ljubljani, moški vojaščne prosti. — Sprejemamo tudi šoferje C in D kategorije, visokokvalificirane mehanike in delavce za delavnice. Plača po tarifnem pravilniku. Zglasiti se v upravi ECZ, remiza, 3753 z

DVOJNI ELEKTRIČNI KUHALNIK prodam. Pirš, Jarnikova 6, Bežigrad, pri stadionu.

OSEBNI AVTOMOBIL
4-sedežni, znamke »MERCEDES-BENZ« 170 V, leto izdelave 1938, dobro ohranjen, gume nove, motor popolnoma v redu
naprodaj v DRŽAVNI ZA-LOŽBI SLOVENIJE. — Ogled vsak dan od 8. do 12. ure v garaži Mirje št. 2, Ljubljana, telefon 21-928. 3829

RADIO LJUBLJANA
Sporod za sredo, 10. oktobra
5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni sporod) — 6.30 do 6.40 Reklame — 7.10 Zabavni zvoki — vmes od 7.20-7.25 Naš jedilnik — 8.00 Zaključek oddaje — 11.00 Drobne orkestralne glasne — 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo: a) Dušan Kralj: Noč med slovenskimi poljarji; b) Pavle Kalan Spoznavajmo glasbila (godala) — ponovitev — 12.05 Opoldanski operni sporod — 12.30 Kmetijski nasveti: Ing. Jože Rihar: Cebelar v oktobru — 12.40 Ciganske melodije iz vsaj ansambel p. v. Antala Koezeja — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 Narodne pesmi iz Vojvodine, Metohije in Bosne — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo: Ivo Zor: Zakaj je napisala Marjetka dobro nalogo o jeseni (ponovitev) — 14.35 Zeliš ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Utrinki iz literature: Günther Weisenborn: Sin zapusti starše — 16.00 Koncert po željah — 17.10 Sestanek ob petih — 17.30 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Kulturni pregled — 18.15 Pesmi Alojza Miheličiča poje Mariborski komorni zbor — 18.30 Zunanje-politični feljton: Dr. Lavo Čermelj, Spor zaradi južnega Tirola — 18.40 Iz svetovne zakladnice samospelov: Benjamin Britten: Angliške pesmi — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Richard Wagner: Mojstri pevi Nürnbereški — II. del. — 21.10 V glasbi po svetu — 22.15-23.00 Jazz-cocktail — 23.15-23.00 UKV program: Nočni koncert — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO
KINO »UNION«
Ameriški barvni film
Velika noč Casanove
Tednik: Filmske novice 39. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. — V glavni vlogi Bob Hope in Joan Fontane. Film je na sporedu do 13. oktobra.

KINO »KOMUNA«
Premiera italijanskega filma
Villa Borghese
Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Eduardo De Filippo in Gerard Philippe. Film je na sporedu do 14. oktobra.

KINO »SLOGA«: Mehliški film: »Zadnja želja«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Luis Agular in Antonio Badu. Film je na sporedu do 15. oktobra.

KINO »VIČ«: Amer. film: »Mali begunec«. Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi Richie Andusco. — Danes zadnjikrat. Prodaja vstopnic v vseh kinematografi od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo v kinu »Sloga« od 9 dalje.

KINO »SOČA«: Amer. barvni film: »Dva tedna ljubezni«. Predstavi ob 18 in 20. Film je na sporedu do 15. oktobra. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«
Ameriški film
Pago Pago začarani otok
V glavni vlogi John Hall, Victor McLaglen in Frances Farmer. — Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8: Revija mladinskih filmov: 10. oktobra: Slov. film: »Kekue«, predfilm: Pimpinella in Pol orala zarave; ob 10, 14 in 17 v prosti prodaji za mladino, ob 20 za odrasle. Prodaja vstopnic uro pred vsako predstavo. Cene vstopnic za mladino 10 din, za odrasle 40 din.

Jutri, 11. oktobra, bo na sporedu češki lutkovni film: »Cesarjev slavček«.

KINO »LITOSTROJ«: Ameriški film: »Strah«. Filmske novice št. 34. — Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »ŠISKA«
Francoski barvni film
ALI BABA in 40 razbojnikov
V glavni vlogi Fernandel. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 ure dalje. Na sporedu samo še danes in jutri.

KONCERTI
Slovenska filharmonija obvešča koncerte, da jim je dala na razpolago nekaj sedežev v oranznem (reprezentnem) abonmaju, ki jih lahko dvignete danes in jutri ob 10 do 13. Abonenti vsakega abonmaja naj dvignijo izkaznice danes in jutri ob istem času. Prvi koncert rumenega abonmaja bo v petek, 12. m. m. Dirigent Eleazar de Carvalho, solisti Jocy de Oliveira. Ponovitev koncerta v ponedeljek, dne 15. m. m., za oranžni abonma. Preostale vstopnice so v prodaji po ceni od 300 do 150 din.

GLEDALISČA
SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sobota, 13. oktobra ob 20: Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski«. Premiera. Izven.
Otvoritev jubilejne Linhartove dramske sezone 1956-57.
Nedelja, 14. oktobra ob 20: Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski«. Izven in za podoželje.
V soboto, 13. oktobra, bo Drama SNG začela jubilejno Linhartovo sezono s premiero Cankarjeve farse »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski«.

Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustil odločen borec in dober tovariš
ALEKSANDER ELSNER
rezervni podpolkovnik JLA in član SZDL, ZB in UROJ odlikovan z visokimi vojaškimi odlikovanji
Pogreb dragega nam tovariša bo v sredo 10. oktobra ob 16. uri iz Nikolajeve mrliške veže na Zalah
Odločnega borca in dragega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu!
Občinski odbor SZDL Ljubljana-Sentvid
Občinski odbor ZB Ljubljana-Sentvid
Občinski odbor UROJ Ljubljana-Sentvid

Tovarna farmacevtskih in kemičnih proizvodov
»LEK«, LJUBLJANA
CELOVŠKA CESTA 135
razpisuje
NASLEDNJA DELOVNA MESTA ZA:
OBRATNEGA KONTROLORJA
v ekstraktivno-alkaloidnem obratu
KEMOTEHNIKA - ANALITIKA
POGOJI: DOKONČANA TEHNIČNA SREDNJA SOLA — KEMIJSKI ODSEK, MOŠKI.
Delovni mesti se nahajata v obratu Mengeš. Prevoz s tovarniškimi avtobusom.
Ponudbe z življenjepisom poslati Upravi podjetja do 20. oktobra 1956. 3870

ILR
ZELEZNIK
Tovarna strojev
»IVO LOLA RIBAR« — ŽELEZNIK
TELEFON 57-197 IN 57-130 — BRZOJAVI: »ILR«
JE ZAČELA S PROIZVODNJO
ODLITKOV IZ LITIN FEROSILICIJA (14 Odstotni Si)
ODPORNIH PROTI KISLINAM IN ZELO PRIMERNIH ZA UPORABO V KEMIČNI INDUSTRIJI
ZA DOBAVO ODLITKOV V VSEH KOLIČINAH IN DIMENZIJAH SE OBRNITE NA ZGORNJI NASLOV
3828

INDUSTRIJA TRAKTORJEV IN STROJEV BEOGRAD
TOŠIN BUNAR 268, BRZOJAVI »TRAKTOR« — TEL. CENTRALA 37-722 IN 37-916, PRODAJNI ODDELEK 37-651

Obveščamo vse kmetijske organizacije, poslovne zveze in podjetja za oskrbo kmetijstva, da sklepamo
PREDPOGODBE za leto 1957
za traktorje in orodja sistema
»FERGUSON«
zaključno do 30. oktobra 1956

Poslovne zveze in podjetja za oskrbo kmetijstva so dolžna ob sklepanju predpogodb dostaviti pregled končnih koristnikov
PREDPOGODBE BOMO SKLEPALI V
INDUSTRIJI TRAKTORJEV IN STROJEV - BEOGRAD
PRODAJNI ODDELEK — TELEFON 37-651
3829

KOŠUTNJAK - največje lovišče jelenov

Do 5000 dolarjev je treba odšteti za kapitalnega jelena, kakršnega bi nagradili na vsaki mednarodni razstavi z zlato medaljo

lepših lovišč in gojišč jelenov, srn in divjih svinj.

Uprava »Košutnjaka« v vasi Bilje je v 275 let stari, preurejeni fevdalni zgradbi. Jeleni so najbolj plemenita visoka divjačina baranjskih lovišč. Njihovo število v teh revirjih ocenjujejo sedaj okroglo na 2000. Po moči, teži in rogovju uvrščajo baranjske jelene med najboljšo evropsko jelenjad, zato jih tudi številne tuje države uvažajo žive za osvežitev domačih rodov.

Baranjski jelen v polni moči tehta okoli 200 do 240 kg, živi pa približno petnajst let. Za vsakega ustreljenega jelena je treba izpolniti posebni trofejski list, ki je hkrati potrdilo za odstrel. Najboljši primerek kapitalnega jelena, ki so ga ustrelili v teh loviščih, je bil ocenjen na Mednarodni lovski razstavi v Düsseldorfu za 248,5 točke, za kar je dobil prvo nagrado: zlato medaljo.

Tuji lovci, ki prihajajo na lov v »Košutnjak«, plačajo za vsak odstrel odškodnino v devizah. Če bi vrednost kapitalnega jelena preračunali v odškodninsko vrednost, tedaj bi bilo treba zanj plačati okoli 5000 dolarjev, in takšnih močnih jelenov je v baranjskih gozdovih kar precej.

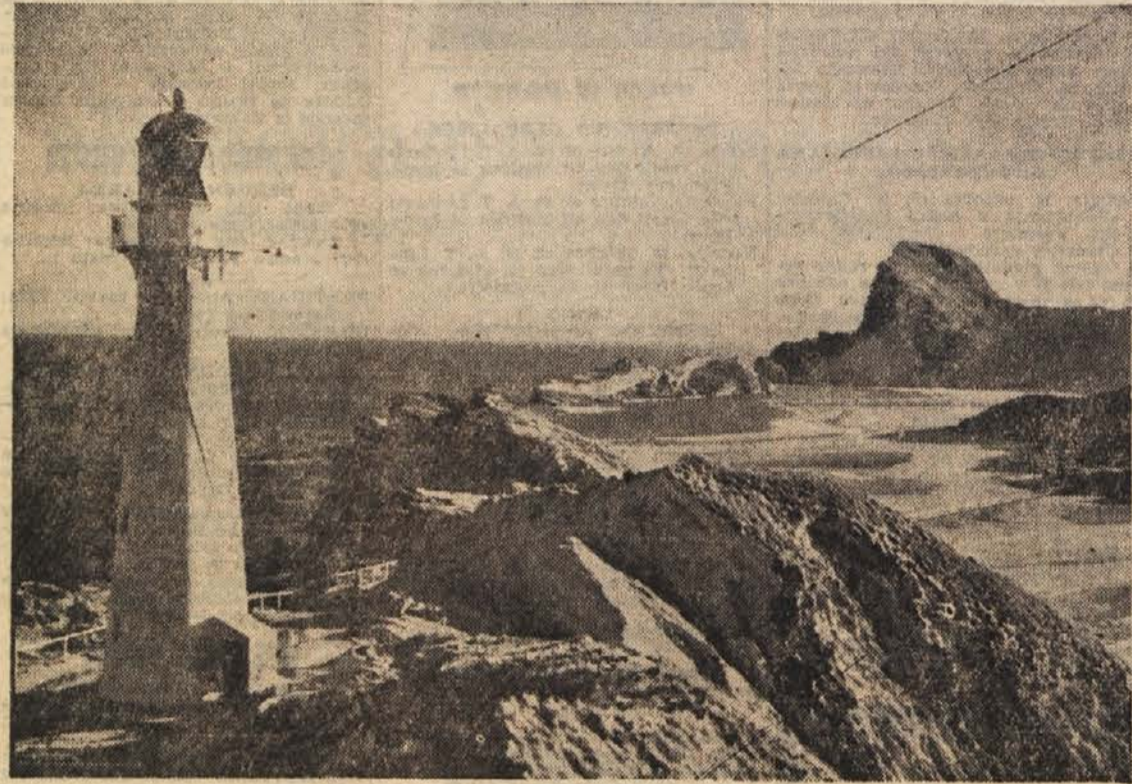
Pred kratkim sta bila v loviščih »Košutnjaka« tudi predsednik republike Tito in prvi sekretar KP Sovjetske zveze Nikita Hruščev, ki je ob tej priložnosti uplenil tri krasne kapitalne jelene.

Sezona lova na jelene traja od 16. avgusta do 15. januarja, začetek lova pa sovpada z začetkom rukanja jelenov, ki je najmočnejše sredi septembra in traja do konca tega meseca. Tedaj po baranjskih gozdovih nenehno odmeva mogočno rukanje jelenov, ljubezenski klic za kosutami.

V času rukanja pride tudi do hudih jelenjih bojev. Sicer slabši jelen beži pred močnejšim, kadar pa se srečata dva enakopravna nasprotnika, pride do krvavih bojev, ki se po navadi končajo s smrtjo enega izmed nasprotnikov. Vendar se zgodi, da se jeleni zapletejo z rogovjem in ne morejo več narazen. Tedaj oba nasprotnika postaneta žrtev tega smrtnega občaja. Takšen primer so opazili tudi letos, ko so v nekem obdonavskem močvirju našli dva mrtva jelena z zapletenim rogovjem.

Srnjad v baranjskih gozdovih je slabša in maloštevilnejša kakor jelenjad. Pozimi, ko zmanjka hrane v gozdovih, in med pomladanskimi poplavami Donave, ko ogroža njihovo življenje naraščajoča voda, se srne skorajda

ne boje ljudi, pogosto celo iščejo njihovo zaščito in prihajajo v vasi. Zato ni redek primer, da gozdarji udomačijo nekatere srne, ki zatej redno obiskujejo svoje dobrotnike, čeprav sicer svobodno žive v gozdu.

Igranje eno najtežjih del

Pri igranju na klavir se zviša potrošnja kisika v 27 do 47 odstotkov, kar pomeni, da porabi pianist na uro 40 do 128 kalorij več kot normalno. Pri igralcu na kontrabas se povzpne številka na 224 kalorij. Na poldrugeto uro trajajočem koncertu potroši pianist energijo, ki ustreza 800.000 metrom/kilogramom. Če bi vsa ta energija koncentrirali v sekundo, bi se dvignil več metrov dolgi koncertni klavir nad kilometer visoko.

Drevesa, ki jokajo

Na Kanarskih otokih rastejo drevesa, ki »jokajo«, oziroma iz njih »dežuje«, kakor to imenujejo drugi. V resnici gre za to, da ponoči izloča listje tega drevesa tekočino, ki je podobna deževnim kapljam. Nekatere smokve prav tako izločajo velike količine vode iz svojega listja, kadar rastejo na zemlji, ki ne propušča vode, pa jo na ta način odstranjujejo, da bi ne bile korenine v zamorvirjeni zemlji.

V tropskih pokrajinah je na nekaterih vrstah drevev neprestano množica črvičkov, ki izločajo prozorno tekočino v obliki drobnih kapljic, podobnih deževnim. Tudi na Ceylonu rastejo drevesa, ki z njih »dežuje«. Zvečer in ponoči vpija listje teh dreves roso in se zapira, zjutraj pa se listi odpro in izpuščajo nabrano tekočino v drobcenih kapljicah.

Ob samotnih obalah Nove Zelandije, ki jih obliva mogočni in večno nemirni Tihi ocean, pogosto besni hude nevihte in nevarna neurja. Prav zato imajo to dobro organizirano svetilniško službo, ki pomaga v neurjih zablodelim ladjam najti pravo pot. Na silki: svetilnik Castlepoint na divji in romantični obali pokrajine Wellington.

DIETEKTOR radioaktivnosti

Dva tisoč strokovnjakov iz dvajsetih držav se je pred kratkim sestalo v Münchenu, kjer so se udeležili kongresa nemškega društva fizikov. Dr. Auer, profesor münchenske univerze, je organiziral v predverju kongresne dvorane največjo povojno razstavo dosežkov na področju fizike. Na razstavi je mogoče slišati udarce Geigerjevih števec, brne nje novega modela elektronskega

generatorja, pa tudi videti velik elektronski mikroskop, ki povečuje 160.000-krat. Zraven je poseben aparat, ki odkriva radioaktivnost.

Ko se v bližini tega aparata pojavi radioaktivna snov, daje s pomočjo posebne sirene alarmni signal, ki je tako močan, da si morajo obiskovalci zatisniti ušesa. Zadostuje tudi najmanjša količina radioaktivne snovi, da začne sirena delovati. Takšne sirene bodo predstavili pri nemških atomskih baterijah, ki jih bodo začeli v kratkem graditi.

Na tem kongresu so sodelovali razen številnih drugih francoski, angleški, nizozemski in švicarski delegati. Vsi skupaj so prinesli s seboj okoli 1700 različnih aparatov, ki so jih opisovali in pojasnjevali na 165 strokovnih konferencah, kolikor so jih priredili v kongresnih dneh.

Nova ledena doba?

V neki ameriški znanstveni reviji je izšel članek z zanimivo teorijo o tem, da se napoveduje nova ledena doba. Po tej teoriji je naš planet zdaj nekje sredi med dvema ledenima dobama. Druga bo prišla čez nekaj stoletij. Pravijo, da se bo temperatura močno znižala, Severno ledeno morje, ki postaja čedalje toplejše, bo nekoč povsem brez ledu, to pa se ne bo zgodilo zaradi katerega zunanega vzroka, marveč zaradi premikov v zemeljski skorji. Tečaja ne bosta več na sedanjih mestih, zato pa se bo spremenilo tudi podnebje. Znanstveniki so proučevali morske globine, da bi dobili dokaze o premikanju zemeljskih tečajev. Pod vplivom teh sprememb se bo znižala tudi gladina oceanov, kakor je bilo to med prejšnjo ledeno dobo, ko je bilo po mnenju teh znanstvenikov mogoče po kopnem priti z Aljasko v Sibirijo.

Domovina morskih plazilcev

V Vadi Ramonu na jugu puščave Negev so pred kratkim odkrili okameneli morskih plazilcev, ki so živeli v južni Palestini pred približno 190 milijoni let. Zoologi in geologi hebrejske univerze pod vodstvom profesorja Georga Haasa so med daljšim proučevanjem določili okamenele ostanke petih vrst teh nekdanjih morskih pošastí.

Med najpomembnejša odkritja sodijo okameneli ostanke tanytropheusa, sorodnika sodobnih plazilcev, podobnih kuščarjem, ki imajo orjaški, okoli 5 metrov dolg trup in vrat, podoben vratu žirafa, ki je sestavljen iz dvanajst dokaj podaljšanih vratnih vretenec. Strokovnjaki so ugotovili, da so ti orjaški plazilci živeli ob morski obali in da jim je dolg vrat pomagal pri ribolovu. Popolno okostje tanytropheusa so doslej našli le na področju južne Svíce, medtem ko so v Nemčiji izkopali le nekaj vratnih vretenec.

Večina okamenin, ki so jih odkrili v Vadi Ramonu, pa pri-

pada izumrli skupini neteosaurianusov. Našli so več reber in vratnih vretenec ter nekaj dobro ohranjenih delov lobanje. Tudi te prazgodovinske živali so dosegle znatno dolžino — okoli 3 metre — in so bile po vsej verjetnosti dvoživke, ker so si iskale hrano v morju, sicer pa so bile navezane na kopno, kjer so počivale in se razmnoževale. Doslej so našli le malo popolnoma ohranjenih okostij teh živali.

Drugi okameneli ostanke, ki so jih odkrili izraelski znanstveniki, pripadajo izumrli skupini velikih plazilcev, ki so znani pod imenom plakodonti; vse tri vrste so živele na področju puščave Negev. Nekateri plazilci so imeli debelo in sploščeno telo, podobno želvi, pokrito pa je bilo z oklepom. V čeljustih so imele ploščate zobe, ki so bili pripravi za žvečenje trdih morskih živali.

Med nedavnimi odkritji v Negevu je tudi izvrstno ohranjen del lobanje tega plazilca z oklepom. Razen tega so našli v Negevu tudi ostanke plakodonta

brez oklepa, torej vrste, ki je bila doslej znana le iz najdb v Nemčiji in Gornji Slaziji.

V nekem odmaknjem kraju Vadi Ramona je eden izmed študentov profesorja Haasa našel dobro ohranjene okamenele ostanke žabe iz razdobja krede, torej nekako izpred 120 milijonov let.

Severno od Osijeka, v trikotniku med Dravo in Donavo se razprostira 33.000 ha gozdnatega in močvirnega zemljišča, ki je poraslo s trstiko, vse to skupaj pa tvori idealno lovišče lovskogozdnega gospodarstva »Košutnjaka«. To lovišče je znano ne le v jugoslovanskem, marveč tudi v evropskem merilu kot eno naj-

Samo na Borneu in Sumatri živijo orangutani. Pred kratkim so pripeljali zelo zanimiv primerek te opice z golim obrazom in majhnimi ušesi v pariški živalski vrt. Ob prihodu v novo okolje in neznano družino je bil ta orangutan, kakor kaže naša slika, nekoliko zaskrbljen nad svojo prihodnjo usodo

JEKLO po novem načinu

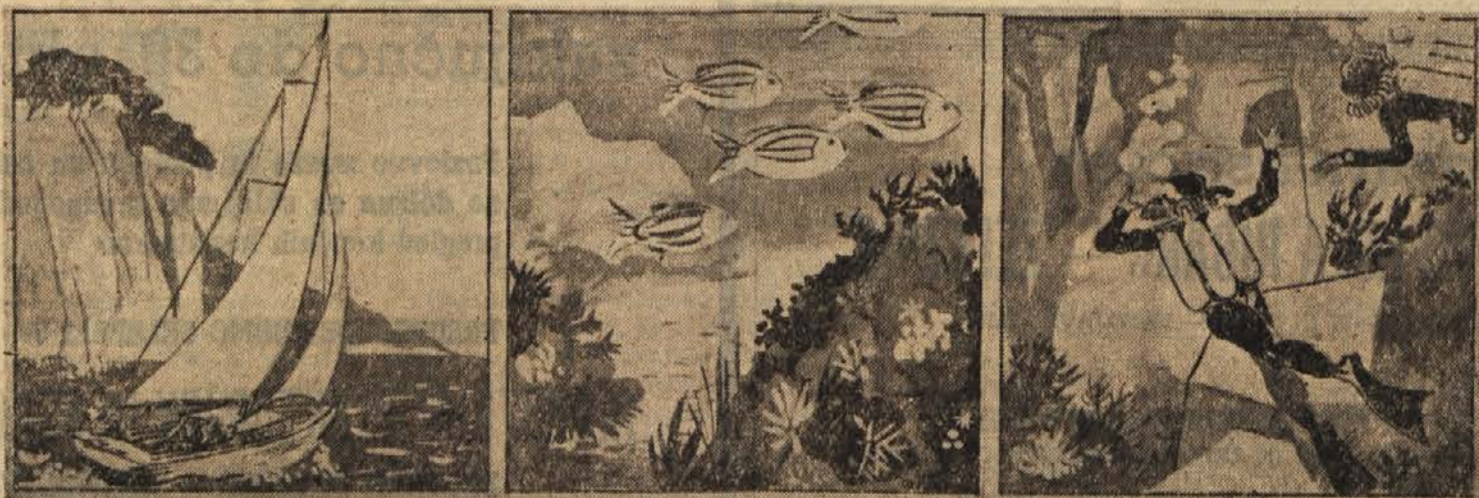
Videti je, da bodo v kratkem opustili klasične načine proizvodnje visoko kakovostnih jekel. Ze zdaj je metalurgija močno napredovala, saj so iznašli več novih načinov za proizvodnjo jekla, ki pa so vsi temeljili na visokih temperaturah. To so bili najrazličnejši tehnološki postopki: kovini so dodajali plemenite kovine kakor volfram, molibden, kobalt, krom, nikelj in druge, brez ognja pa ni šlo.

Zdaj so v Ameriki začeli proizvajati visoko kvalitetna jekla na nov način, in sicer z zmrzovanjem. Po dolgotrajnih raziskavah v laboratorijih je neko podjetje začelo proizvajati jeklo na nov način. Takšno jeklo bolj in bolj uporabljajo pri graditvi letal, posebno tistih na reaktivni pogon. To novo jeklo je dobilo ime »AM-350«. Iz njega izdelujejo najboljše nože za vsako rabo, britvice, britve, navadne in zobozdravniške svedre kakor tudi najrazličnejše druge izdelke, ki zahtevajo posebno trdo jeklo.

Postopek sestoji v tem, da novo jeklo s primesmi kroma, niklja in molibdena »potopijo« v tekoči ogljikovi dvokisi in aceton. Seveda so razmerja elementov v jeklu in razmerja tekočih plinov ter tehnološki postopki skrivnost, načelo proizvodnje pa je znano iz strokovnih referatov zastopnikov tovarne. Tako izdelano jeklo ima skorajda dvakrat večjo trdoto kakor druga jekla proizvajajo pa ga v ploščah, ceveh in profilih. Jeklo »AM-350« je mogoče obdelo-

vati, preden ga kalijo. Ko pa ga potopijo v mešanico tekočega ogljikovega dvokisa in aceton, postane nenavadno trdo. Ta odlika novega jekla je velikega pomena, saj je znano, da je trda jekla težko obdelovati, novo jeklo pa najprej z lahkoto obdelajo v potrebne izdelke in ga šele za tem kalijo v tekočih plinih. Proizvodnja je mnogo cenejša kakor pri vseh dosedanjih načinih obdelovanja jekla.

V SINJIH GLOBINAH

VIKTOR
PISE: GRAD
DRAGO
RISE: ROTVIK

Steklo kot zaščita pred atomskimi žarki

Dva ameriška tehnika sta izpopolnila novo steklo, ki baje ščiti pred atomskimi žarki. Po njunem mnenju bo to steklo kmalu nadomestilo sedanje debele svinčne plošče, ki jih zdaj uporabljajo v atomskih napravah. Steklo bo dobro zaščitno sredstvo, razen tega pa bo omogočalo opazovanje pojavov v reaktorjih.

121. »Biserka« je izplula šele okoli poldneva. Ta čas so izbrali zaradi tega, ker so hoteli fotografirati ruševine in so potrebovali čim močnejšo svetlobo. »Bodita previdna,« je doktor Plavnik spet zabičeval Maksu in Danilu. »Ne ostajajte predolgo v globini. Ne spuščajte se globlje kot petdeset metrov. Labko podležeta vplivu dušika. Če bo treba siliti v večji globini, bom šel jaz.« On je edini dobro poznal nevarnosti dušika in je vedel, kako se mora vrnati.

122. Maks in Dar'lo sta že izgnila pod površjem. V rednih prestedkih so vrela na površino zračni mehurčki in označevali smer v katero sta se oddaljevala oba potapljača. Skušala sta ubrati isto pot, kot sta jo šli prejšnji dan. Podvodni svet je čuden. Zgod se, da se človek približa dobro znani skal iz malo drugačne smeri in že ima vtis da je zašel na popolnoma neznanu področje. Končno sta obstala nad pobočjem, kjer je greben prehajal v ravnino.

123. Plavalca sta počasi in pazila, da bi porabila čim manj zraka. Toda vidljivost je bila slabša kot prejšnji dan. Morala sta se spustiti globlje, če sta hotela videti dno. Merilec globine je kazal osemindeset metrov. Končno sta zagledala nejasne obise porušenihi zidov. Še nekaj minut in bvisela sta nad razvalinami. Maks je z čmi iskal prazni prostor, kjer je prejšnji la« videl velike vrče. Začuden je obstal. Glinastih posod ni bilo nikjer!

»Ali tudi vi, mornar Krjaveti, ne vidite nič drugega kakor meglene oblake?«

»Moj najboljši črhni servis sta razbila na tisoč koscev!« — »Mar ste jih tako hitro prešteli?«

Nevarna krvna preizkušnja